Nr. 28. December 1978. 4. årgang. Kr. 17,75.

KULØRTE SIDER

et blad om tegneserie me

INTERVIEW MED JEAN-CLAUDE MÉZIÉRES

En af hovedattraktionerne på dette års tegneseriefestival var den franske tegner Jean-Claude Méziéres, der først og fremmest er kendt for sin serie VALERIAN - på dansk LINDA OG VALENTIN. Méziéres interviewedes lørdag aften - med publikum - af He ning Ku og det blev for ge (m selv iberegnet) fe ns m interessante op over havde jeg s snakke med Méziéres unde le omstændig

Méziéres vist lejligheder som nært harmonisk menneske - folk men med sagde hen ikke kend og i samtalens også klarlagt god grund til være tilfreds referat af vores suppleret med oplysn Hennings interview (l det!) I øvrigt kan henvi Hennings glimrende artike VALERIANs forfattere i KS 2/3, hvor han f.eks. kommer ind på deres arbejdsmetodik. Jeg har forsøgt at undgå gentagelser fra dengang. Også tak

PROGRESSIV ELLER IKKE PROGRESSIV?

Henning havde aften inden ledt me politiske

- Siden **Journal Pilote's** »golden age« - mellem 1965 og 1970 - dengang **René Goscinny** var redaktør, bladet udkom med 64 sider hvedr uge, og man havde råd og overskud til at lade kunstnerne lave det de **ville** lave (alle

tegneserie, og »ligesin mændene i serie h

vi ikke vil kunne la i hænderne rdi det er . Vi har serier, i SA hvor ettighedern **lidt avant-g et-settet« m og intellek prestigesag, en**

ikke en avan ksperimer jeg. Jeg , som Jac get af de prob g. Foruden erer jeg mig na fortælle på, hv er hinanden. Jeg e lde-komposition n af billederne er so bruge kameraet på bygge scener filmisk læseren ikke gør sig rsøgt at få ét billede det næste, at brændv osv. - hvis han læser hist igtigt og nyder den, ja så er det

DYBDEGÅENDE, UDSPEKU RET - ELLER LIGETIL?

-Ja, for du sagde jo igår at t serien burde være et »hurtigt« um, ikke genstand for alt for m

REDAKTION, PRODUKTION
& ANNONCER
Torben Skjødt Jensen
Rørmosen 61, 2.
4000 Roskilde
tlf. 03/36 00 91
(fredag 10-18)

MEDARBEJDERE
Per Vangtoft
Michael Alring
Ole Munk Rasmussen
Ole Hansen
Anders Hjorth Jørgensen
Rune T. Kidde
Ole Lindboe
Peter Madsen
Niels Peter Roland
Morten Søndergaard
Per Vadmand
Bent Værge
Horst Schröder
Jacob Stegelmann
Hans Ranke Madsen
UDGIVER
Runepress
Krogshøjvej 32
2880 Bagsværd
tlf. 02/98 52 27

ABONNEMENT
6 numre (1 år) kr. 58,-
giro 2 21 29 86
Runepress
Krogshøjvej 32
2880 Bagsværd
Husk at angive med hvilket nummer abonnementet skal begynde.
- Du kan også ringe til Bente Hansen på tlf. 02/98 52 27 kl. 8.30-16

TRYK
Stenby Tryk A/S 1978

KULØRTE SIDER
udkommer hver 2. måned og er et frit, selvstændigt blad, der støttes af de etablerede forlag

FORSIDE-TEGNING AF JEAN MEZIERES.

INDHOLD

ARTIKLER:

INTERVIEW MED JEAN CLAUDE MEZIERES
En af de mere prominente gæster på Runepress 'tegneseriefestival' 78 i oktober var J.C. Mezieres, Linda & Valentins tegner. Ved den lejlighed lykkes det KS medarbejder Ole M. Rasmussen *at få Mezieres til at sidde stille en times tid, hvilket resulterede i det intw. du kan læse på side 5.*

BIBLIOTEKER OG TEGNESERIER -- IGEN
På seriefestivalen gik debatten også højt om dette emne, bl.a. foranlediget af Anders H. Jørgensens *artikel i forrige nr. af KS. I dette nummer referer Anders den paneldiskussion som fandt sted på festivalen omkring Bibliotekers holdning til serier. Læs side 8.*

TEGNESERIER SOM ET UNDERVISNINGSFORLØB
Denne artikels forfatter, Bent Værge, *har i tidligere numre af KS beskæftiget sig med tegneserier i undervisningen. Her skitserer han en analyse-model, som han selv har afprøvet. Læs side 16.*

FASTE RUBRIKKER:

KULØRT KOMMENTAR
Bemærkninger & kommentarer, indlæg & oplæg, kort sagt: Bladets læserbrevkasse på side 3. Måske er dit indlæg med.

AKTUELT FRA FORLAGENE
Nyheder og deslige fra INTERPRESSE, CARLSEN IF & GUTENBERGHUS *indsamlet af* TSJ. *Læs side 20.*

EUROPANYT
En rapport fra vor vesttyske medarbejder Paul Bugdorf. *Side 21.*

USA NYT
Per Vangtoft *har samlet de seneste nyheder fra det amerikanske marked. Side 22.*

UNDERGROUND
Nye hæfter fra USA og Canada omtalt af TSJ *på side 23.*

TEGNEFILM
KS medarbejder Michael Alring *har set den seneste Lucky Luke film, »Lucky Luke & Dalton-brødrene.« Læs side 23.*

SERIEMARKEDET
anmeldelser fra nær og fjern, redigeret af TSJ. *Underrubrikkerne er: Indland, Udland, Kort & Godt og Bøger om serier. Anmeldt bliver bl.a. to »tegneserier for voksne« fra Carlsen og bogen om »Anders And i Den Tredie verden« fra Informations Forlag. Læs side 24.*

STORT OG SMÅT
Tegneseriefestival 78, Serieforbundsudstilling i Huset, nye Svenske fanzines af TSJ. *Side 31.*

Kulørt Kommentar

RETTELSE!

I en artikel den 6. oktober i år i »Roskilde Tidende« skriver Jan Thoresen om »Kulørte Sider« 27-28:

»I Kulørte Sider bliver bibliotekarerne nærmest stemplet som rene idioter - i hvert fald som mærkelige, fordi de ikke vil støtte danske »alternative« serieproduktioner. Som om det, at makværket er dansk-produceret, i sig selv er en kvalitet!«

Det er artiklen »Bibliotekarer har en holdning - bare ikke til tegneserier!«, som har affødt denne bemærkning, og det undrede undertegnede såre, specielt da det var det modsatte, jeg havde ydtrykt i mit manuskript til denne artikel om biblioteker og tegneserier.

Ved en gennemlæsning af artiklen i »Kulørte Sider« fandt jeg imidlertid ud af, at en teksts vej fra manuskript til tidsskrift er lang og trang. Den skal gennem lidt for mange hænder, og den skal passere lidt for mange øjne, som ikke er ganske klar over, hvordan teksten hænger sammen. Det var godt nok min tekst, som stod at læse i det pågældende nummer af »Kulørte Sider«, men det var ikke mine meninger, som kom til udtryk.

Artiklen skal læses i følgende siderækkefølge: 6, 8, 9, 10, 12, 11, 7! »Handsken« på side 10 hører hjemme på side 7 - efter noter (men det er selvfølgelig en biting). Læser man den sådan, finder man forhåbentlig også ud af, at jeg opfatter mine kolleger som fornuftige mennesker, der af forklarlige årsager har svært ved at få en holdning til tegneseriemediet.

Anders Hjorth Jørgensen

Og Redaktøren påtager sig selvfølgelig hele ansvaret for miseren, og undskylder over for både Anders Hjort Jørgensen og læserne.

TSJ

I sidste nummer af KS (nr. 25) blev et Asterix- og et Søren Spætte-album anmeldt af to kritikere.

Taget hver for sig var de to anmeldelser til at bære, men sammenholdt blev de mildest talt misvisende. Man fik nemlig det indtryk, at spætten er bedre end galleren.

Det er den naturligvis ikke.

Spætte-tegningerne er pænt håndværk, hvor Asterix er suveræn.

Historierne har omtrent ens niveau. De har mange fine gags, men kunne vel begge have været strammet betydeligt. Man føler sig ikke ført igennem dem i et sug.

Problemet for kritikerne er, at de lod deres »dialektiske« metode løbe af med sig. Hvis det da ikke var nationalchauvinisme.

De efterlod sig et indtryk af provinsialitet.

Christian Hagen

Hej KS,
Hermed et svar på jeres spørgsmål i KS 24. For min skyld må I meget gerne slette salgslisterne, jeg læser dem alligevel aldrig.

I øvrigt et plus til interviewet med Henning Gantriss. Og et STORT minus til »Scrooge & Micawber«-artiklen (vi går vel alle rundt med en forkærlighed for en eller et eller andet, og det skal Rune T. Kidde da også ha' lov til, men sikke en gang hø at fylde i et blad).

Til sidst må man jo nok svagt antyde at I er lidt bagud med udgivelsen - Okay, så skidt og
Mange venlige hilsener
Bruno Jacobsen.

Tak for din venlige overbærsomhed.

TSJ

En kommentar til Kulørte Sider 24.

Hvorfor i det hede hule internationale helvede kan I ikke få bare lidt mere skik på udgivelsesdatoerne, inden længe er KS sikkert et år forsinket. I må da indrømme, at februar-marts er længe siden. Et sted står der at nu er **Serievennen** kommet, vor herre bevar os, det er gået ind for længe siden! Det bliver bare uaktuelt. O.K. Artiklerne bliver i ringe grad forældet, men almelderrubrikkerne, nej hele **»nyhedssektionen«** bliver meget forældet, og den er en meget stor del af grunden til at abonnere på **KS.**

OK. Jeg prøver at starte fra bunden.

Forsiden: Den er indbydende (på flere måder!), og det virker som om det er et kvalitetsblad man skal i gang med. Men er det? Det finder jeg ud af hen af vejen.

Side 2: Det er pladsspild både at bruge den og næstsidste side på festivalen!

Side 3: Den skal vel være der, men kan den ikke laves mere sammentrængt? En hel side på formaliteter, det er for meget. Evt. et forord på samme side, og det skal sige noget!

Side 4-7: God! Dog kunne side 6 have været brugt mere fornuftigt. Der er en tendens til at overillustrere, ikke sagt der med, at der ikke skal illustreres rigt, men at en heldsides som ikke er super-interessant er ikke sagen. Jeg husker også i det foregående nummer, hvor **Anders Hjort Jørgensen** havde en artikle om en Mad-tegner, den var også overillustreret. For nu at være lidt »nostalgisk«, vil jeg henvise til et par artikler som står klart i min erindring, eks. Spirit-artiklen, Modesty Blaise med flere, de var tilpas afvejede!

8-11: God, dog kunne billedet af Gantriis godt have været beskåret, så det kun fyldte mellem halvdelen, eller en trediedel af det der er i bladet.

12: No comment.

13-14: Jeg kan sgu' ikke følge **Rune**, hvor vil han hen? Jeg fatter den ikke, dermed ikke sagt at den ikke kan være der, jeg er jo kun almindelig folkeskoledreng.

15: Forældelse i høj grad! Forslag: Så længe der er så store forsinkelser, kan I så ikke få udvekslet kommentarer mellem nogle af de stridende, og så i sin helhed sætte det i bladet, det var jo muligt at hvis det var gjort i det sidste nr. i udsendte at nogle enkelte gad svare, eller kunne huske hvad der bliver snakket om.

16-17: Jeg ved godt at det ene skal holde det andet i live, men kan den annonce ikke have haft samme effekt på én side?

18-25: Uaktuelt!

26-32: Jeg har tænkt lidt over det, det mest praktiske med **»Comming Comics«** må nok være hvert år at udgive den i heldhed, i en elendig trykning til billige penge, eller måske få det med til abonnementet, det ved jeg ikke. Det bedste er at det ikke optager pladsen for noget andet. I kunne jo lave en relativ stor rebrik med **»Aktuelt USA«** for til dels at bøde på det forsømte. Kravet er godt nok at I har nogle til at skrive det, men det har I vel?

Konklusion: Kulørte Sider har mange muligheder. Trykningen og slige sager er bare i orden, indholdet ville nok ikke tage skade af at gennemgå EN kritisk vurdering med en slagterkniv i siden så **MASTA KARATE** lige kan foretage en udrydning, og finde ud af hvad der eksisterer, og hvad der eksisterer ikke.

Hvis det kan organiseres, syntes jeg bedst om en stor biografi-artikel i hvert nr., og så ellers småartikler,

som Runes om Joakim og W.C. + en stor anmeldels- og nyhedssektion.

Jeg ved godt, at det er skide svært at få de nærrige franskmænd til at slippe nogle »copyrighter«, men det er jo deres ting vi mangler en gennemgang af. Det flyder jo med interessante mennesker **»dawn there«.**

Det var min ene kommentar, var det ikke simpelt?
Venlig hilsen
Flemming Rasmussen

Måske har du opdaget miraklet, men faktisk er de to seneste numre af KS kommet til tiden, så det tager nok et stykke tid før vi får mulighed for at blive et helt år forsinket. Men jeg skal se hvad jeg kan gøre ved det.

Listerne fra The Comic Reader er nu smidt ud af KS, og istedet afløst af en udvidelse af rubrikken NYT FRA USA. Udvidelsen betyder bl.a. omtale af nye amerikanske Undergrundshæfter, som forhandles herhjemme.

Jeg er endnu ikke kommet overens med spekulationerne omkring udgivelse af listerne i et årligt særhæfte. Synes man at det er en god idé?

Hvad angår de spændende og interessante franskmænd, håber jeg, at det bliver muligt at råde lidt bod på det forsømte i den næste årgang af KS.

TSJ

Carlsen if er nok det forlag herhjemme, der kører den mest konsekvente linie med hensyn til tegneserieudgivelser. Bortset fra **»De 4 esser«** fortjener vel alle deres udgivelser prædikatet kvalitetsserier **(hvad de jo også selv mener).** Således er det også med deres sidste nye projekt **»Tegneserier for voksne«.** Kvalitet over hele linien. Dog er der en væsentlig undtagelse: **prisen.**

Hvorfor skal man blankes af, fordi man er voksen og gerne vil have et par tegneserier med hjem til weekenden? Min undren skyldes højst sandsynlig, at jeg ikke ved meget om **forlagspolitik** og **produktionsomkostninger,** men det er da overraskende, at man kan få **»Adeles ekstraordinære oplevelser«** for 25 kr., mens man skal slippe 60 kr. for at stifte nærmere bekendtskab med **Corto Maltese,** når begge albums besidder de samme fysiske kvaliteter.

På Tegneseriefestivalen fortalte **Jens Peder Agger,** at man ved de tre nye udgivelser satsede stærkt på at gøre bibliotekernes voksenafdelinger opmærksomme på tegneserien som relevant materiale. Men mon den eneste vej til at åbne biblio-

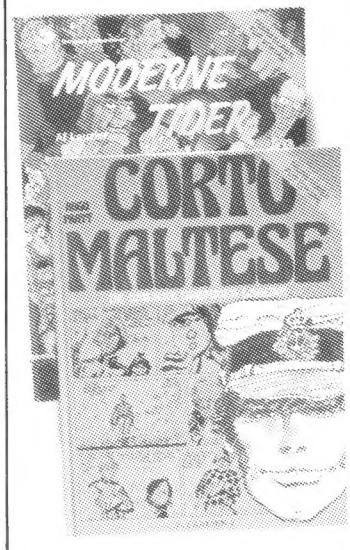

tekarernes øjne er flot udstyr og skyhøje priser? På festivalen kom det jo frem, at problemet med at tegneserier kun blev lektøranmeldt for børne- og skolebiblioteker skulle være løst, og endelig må man jo også huske på, at bibliotekerne i disse sparetider ikke har ubegrænsede midler, hvilket nok vil påvirke eksemplartallet, når man ser prisen. Så i stedet for at kunne få afsat 2000 eksemplarer her, bliver det måske kun til 1000. Og hvad med de forbrugere der selv plejer at købe deres serier i utålmodighed over at skulle vente halve og hele år på, at albummene indfinder sig på bibliotekernes hylder? Mon ikke de også tænker sig en ekstra gang om, når valget står mellem **»Byen der ikke eksisterede«** og mad på bordet resten af måneden?

Altså prisen må ned for enhver pris. For min skyld kan man godt droppe det stive bind. Og forøvrigt også for bibliotekernes vedkommende, for en forlagsindbinding holder ikke til mange udlån. 3-4 hefteklemmer ned langs ryggen og en plastindbinding holder bedre. Endvidere er både **»Corto Maltese«** og **»Moderne tider«** serier, som sagtens kan klare sig uden farver.

En anden ting er, at det flotte udstyr, prisen og den overflødige proklamation »Tegneserier for voksne« på omslaget alle er ting, der er medvirkende til en unødig intellektualisering af mediet.
Med venlig hilsen
Claus Bundgaard

Måske vi kunne få en redaktion fra CARLSEN IF/Jens Peder Agger på dette?

TSJ

Kære Torben.
Da **Kulørte Sider** blev lavet, var det vel meningen at bladet skulle være læsernes eget blad. Da disse ikke har eller havde ret megen indflydelse på den almindeligt kendte tegneserie. Og, som det egentligt var meningen, har vi heller ikke megen indflydelse på KS.

Derfor! kære Torben, jeg synes at du, som redaktør, skulle starte en **læserbrevkasse** i KS. Sådan så læserne kunne komme frem med deres ønsker om evt. artikler, intw., tegneserier, (som der er altfor lidt af) - (i betragtning af at det er et tegneserieblad) osv.

Du kan i hvert tilfælde sætte en kommentar i bladet, om sagen, efterlyse svar, og se hvor stor tilslutningen er.

Når jeg nu alligevel skriver til dig, kan jeg godt svare på et spørgsmål til læserne med det samme.

I KS nr. 24 spurgte I læserne om hvad der skulle ske med de amerikanske Marvel, DC, MM. udgivelseslister.

FJERN DEM! For det første er de ikke et hak aktuelle når KS udkommer, og for det andet, ta'r det (som I selv siger) for meget plads op. I skulle istedet samle dem i et hæfte som blev indlagt i KS en gang f.eks. hver 1/2 år. Derimod må I ikke fjerne **»AKTUELT I USA«** den kan vi ikke undvære.

Lige en ting til:

I anmeldelser af danske ting, ser man næsten aldrig en rigtig god gammeldags **»amatør-serie«.** Ude omkring i Danmark sidder der mange unge mennesker og laver deres egne blade, som bliver solgt i f.eks. den nærmeste kiosk, som de måske er i familie med osv. Det er efter min mening synd at vi andre ikke kan få disse serier at se. Mange af dem er dårlige, men det ser vi jo også i den professionelle serie-verden?

Derfor skulle I efterlyse amatør-tegneserier som i tog med i anmeldelserne. Og det er da også rart, med lidt nyt ind imellem.
Håber at få svar på mit brev.
Venlig hilsen
Thomas Camp

Kulørte Sider har lige fra sin start, for 3 år siden, haft en brevkasse bærende titlen KULØRT KOMMENTAR. Den er bare aldrig blevet særligt flittigt brugt. I de to år jeg meget snart har været redaktør af KS, har jeg vel næppe modtaget 20 læserkommentarer og ønsker. Men nu er det som om der sker noget, hvilket er glædeligt. Jeg modtager gerne ideer og ønsker, kritik og ros ectera...

Det kunne ikke umiddelbart falde mig ind at fjerne NYT FRA USA.

KS har det sidste års tid skrevet en hel del om Danske tegneserier, og også anmeldt en stor del af de »amatør-seriehæfter« som du selv nævner det vrimler med for tiden. Det eneste vi kræver af folk, for at ville anmelde deres produkter, er at de sender dem til os vederlagsfrit.

Iøvrigt genoplives »Vor Serie« i næste årgang af KS, det skulle løse lidt af problemet omkring tegneserier i bladet.

TSJ

SKRIV TIL "KULØRTE SIDER"!

INTERVIEW MED JEAN-CLAUDE MEZIERES

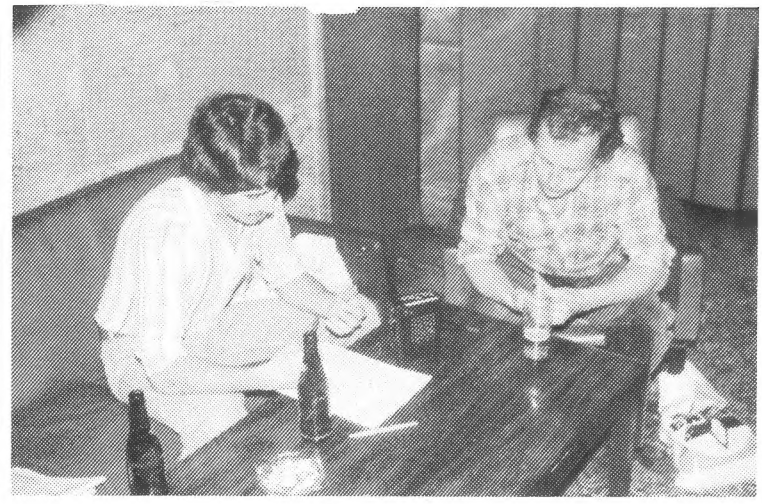

Ole Rasmussen og Jean-Claude Méziéres.

En af hovedattraktionerne på dette års tegneseriefestival var den franske tegner Jean-Claude Méziéres, der først og fremmest er kendt for sin serie VALERIAN - på dansk LINDA OG VALENTIN. Méziéres interviewedes lørdag aften - med publikum - af Henning Kure, og det blev for mange (mig selv iberegnet) festivalens mest interessante oplevelse. Derudover havde jeg selv den glæde at snakke med Jean-Claude Méziéres under mindre formelle omstændigheder.

Méziéres viste sig ved begge lejligheder som et ekstraordinært harmonisk og afslappet menneske - folk han var sammen med sagde at han simpelthen ikke kendte til hastværk - og i samtalens løb blev det da også klarlagt at han faktisk har god grund til at slappe af og være tilfreds. Her følger et referat af vores samtale, suppleret med oplysninger fra Hennings interview (tak for det!) I øvrigt kan henvises til Hennings glimrende artikel om VALERIANs forfattere i KS 2/3, hvor han f.eks. kommer ind på deres arbejdsmetodik. Jeg har forsøgt at undgå gentagelser fra dengang. Også tak til Torben for at sidde pænt stille under seancen, næsten helt uden at forstyrre!

PROGRESSIV ELLER IKKE PROGRESSIV?

Henning havde aftenen forinden indledt med at berøre VALERIANs politiske karakter, f.eks. seriens fremstilling af kønsrollerne. Méziéres sagde at han og Piere Christin (VALERIANs forfatter) var trætte af kvindens traditionsbundne optræden i tegneserier, altid enten hjælpeløs eller forførerisk, og derfor ville tildele Laureline (Linda) en mere positiv og **aktiv** rolle i deres serie. Men VALERIAN var ingen **progressiv** tegneserie, den afspejlede blot de idéer forfatterne har, den måde de ser verden på. Det fik mig til at spørge om de ikke anså sig selv for at være progressive mennesker?

-Jo... jeg mener faktisk det er en progressiv serie. Science fiction **er** politisk, og jeg synes vi prøver at lave en progressiv tegneserie - men det er ikke det primære formål. Vores idé er at lave **underholdning,** men på samme tid vise et politisk syn på verden. Det **skal** være politisk (alt er politisk - superserierne er også historier med politisk baggrund); men jeg vil ikke lave **politik** med en tegneserie som redskab - det skal være tegneserien der kommer i første række.

- Er Frankrig, som marked for tegneserier, »minded« progressivt?

- Siden **Journal Pilote's** »golden age« - mellem 1965 og 1970 - dengang **René Goscinny** var redaktør, bladet udkom med 64 sider hvedr uge, og man havde råd og overskud til at lade kunstnerne lave det de **ville** lave (alle de der har skabt interessante ting, har på et eller andet tidspunkt i deres liv været på **Pilote**) - siden dengang har der været meget stor interesse for tegneserie, navnlig blandt studerende og »ligesindede«. Og hvad franskmændene især kan lide, er når en tegneserie har noget personligt, noget anderledes - noget **originalt.** Det betyder også at vi ikke vil kunne lade en tegneserie gå over i hænderne på en anden kunstner - fordi det er vores selv personlige værk. Vi har også rettighederne til vore serier, i modsætning til f.eks. USA hvor det er syndikatet der ejer rettighederne.

-Er VALERIAN lidt avant-garde, en tegneserie for »jet-settet« med sit smagfulde udstyr og intellektuelle overtoner - en prestigesag, en slags statussymbol?

- Jeg er bestemt ikke en avant-garde kunstner. Mange eksperimenterer mere med mediet end jeg. Jeg er en klassisk story-teller, som Jacobs... men **nutidig.** Optaget af de problemer mennesker har i dag. Foruden indholdet, interesserer jeg mig navnlig for **måden** at fortælle på, hvordan billederne følger hinanden. Jeg er vild med film, og side-kompositionen og beskæringen af billederne er som en måde at bruge kameraet på. Jeg prøver at bygge scener filmisk op - men selvom læseren ikke gør sig klart at jeg har forsøgt at få ét billede til at **glide** over i det næste, at brændvidden ændres osv. - hvis han læser historien rigtigt og nyder den, ja så er det O.K.

DYBDEGÅENDE, UDSPEKULERET - ELLER LIGETIL?

-Ja, for du sagde jo igår at tegneserien burde være et »hurtigt« medium, ikke genstand for alt for megen analyse - og dog er der masser af »hints« til de vakse læsere, som f.eks. slutvignetten i »Sur les terres truquées«?

- Hvor jeg putter hovedpersonerne ind i et maleri af Renoir, ja ... men det er mest for sjov, det giver en pointe hvis man forstår henvisningen; ser man den ikke, så gør det ikke noget. Det spolerer ikke historien. I den nye historie (som strækker sig over 2 albums) er der en del referencer til gamle stik af Piranesi (italiensk kunstner og arkitekt) - og her (Méziéres havde sin nye bog med) er et vink til **Jean Giraud** og hans »Arzach«. Han har ikke set den endnu ... det er sådan en lille tribut til ham. Nogle gange leder man også efter en ny form, og på visse dage kommer det ikke så let som andre - når fantasien svigter, hænder det jeg kigger i en bog og lader mig inspirere af f.eks. fotos af mikro-organismer. Jeg synes det er bedre at se i en videnskabelig bog med smukke farvebilleder af levende organismer, end at se på hvordan den og den amerikanske tegner har tegnet en drage og så tegne den ligesådan. Jeg prøver at lave noget anderledes.

Men når kritikere f.eks. ser »gnavpot-veksleren« i »Skyggernes ambassadør« som en hentydning til **Freuds** teori om pengefetichismens anale udspring, så er det at lægge for meget i vores serie. Sådan noget er tilfældigt. Det er ligesom når kritikeren betragter en smuk skulptur og siger til kunstneren: »Nå ja, du har valgt det stykke marmor på grund af dets struktur, og skyggerne...« - og fyren svarer nej, jeg valgte det bare fordi det var et godt stykke marmor.

Vi laver heller ikke ligefrem research eller har politiske diskussioner omkring en historie - serien går ikke så præcist ind på specifikke problemer, det gælder mere Pierre Christins arbejder med **Bilal;** vi er enige om en synsvinkel og benytter science fiction-genren ud fra den synsvinkel. Det er det gode ved science fiction: man kan bruge præcis hvad man har lyst til, man har ingen bindinger. Eneste grænse er forfatternes fantasi. Lige nu ville vi lave noget med superhelte, og vi skrev denne her (den nye historie) om superhelte. Den næste skal være rigtig space opera - og samtidig meget jordbunden. Den skal være begge dele. (Jeg ved ikke hvad den skal handle om!)

- Jeres slutninger er ofte ironiske, makabre... håbløse. Ser verden virkelig så håbløs ud?

- Ja og nej... er man venstreorienteret, så kan man ikke være pessimist. Men det ville være for let at lave happy endings - bevidstløst. Alt er godt, alt er O.K.. nej, for at gøre læserne mere bevidste om verden omkring dem, må man sige: Well, sådan her er det. Drag jeres egne konklusioner. Vi slutter tit historien **uden** et svar.

TEGNESERIE-UDDANNELSE

- Hvordan har du lært at lave tegneserier?

- man lærer tegneserie ved at **lave** tegneserie, det kan man ikke få undervisning i. Men jeg gik på kunstskole fra jeg var 15 til jeg var 19 år, og lærte at tegne sammen med bl.a. Jean Giraud. Dengang elskede jeg tegneserier, jeg læste en masse og vi havde begge to lyst til at lave tegneserier - og vi begyndte faktisk at lave en lille en sammen. Men jeg var ikke tilfreds med min tegneevne. Det er klart: Ingen er tilfredse med hvordan de selv tegner... men jeg bestemte mig altså til at kvitte tegneserierne, fordi jeg tegnede dårligt. Så aftjente jeg min værnepligt - 2 1/2 år, det var en lang pause i tegneriet... og da jeg kom tilbage, begyndte jeg som illustrator på et reklamebureau. Jeg lærte en masse om foto, lay-out, bogstavering og den slags - det var interessant, men tilsidst... du ved, man skal involvere sit eget jeg mægtigt i et eller andet mærke dåse-ærter eller sæbe, og det brød jeg mig ikke rigtigt om. Så jeg holdt op og tog til USA, hvor jeg var i halvandet år. Der lavede jeg lidt af hvert, rejste rundt, tegnede... og boede to måneder hos min ven Pierre Christin som underviste på et universitet i Utah. (Historien om hvordan de to kom i gang med VALERIAN, kan læses masser af andre steder - f.eks. i KS 2/3)

- Men lærte du da ikke noget som reklametegner?

- Jo, man lærer ved **alt** hvad man foretager sig. Men tegneserie bliver man kun god til ved at tegne side efter side. Alle kan være heldige at lave én god side... den kan du så gentage fem gange, og du kan skabe dig en illusion om at være en god tegneserie-tegner. Men skal du lave tyve eller fyrre sider, er du nødt til at være god til det.

Kan det virkelig ikke lade sig gøre at undervise i tegneserie?

- Man kan **rette** og **rådgive**... et år mødtes jeg med folk i Paris, der ville

Den franske impressionistiske maler Renoir har malet en del populære billeder af det parisiske folkeliv lige fra de mondæne saloner til de mere ydmyge beværtninger. På billedet, som Méziéres mesterligt har kopieret, ses medlemmerne af en roklub, der holder pause og nyder deres medbragte mad. Perioden er slutningen af 1870'erne.

være tegneserie-tegnere. De viste mig deres arbejde, og vi diskuterede det. Det er vel hvad alle har gjort - gå hen til en professionel med noget de har lavet, tage imod kritik... det er meget almindeligt. Og meget værdifuldt - fordi jeg kan godt pege på nogle ting og sige se her, det er ikke godt... du skulle hellere gøre sådan og sådan... og jeg kan måske gøre dem bevidst om deres egne muligheder, deres styrke og svagheder - men at undervise i **stil**? For **tegneserie er stil;** men i begyndelsen ved man ikke hvad der er ens stil, man påvirkes af en kunstner man kan lide, man prøver at tegne ligesom ham... og så pludselig indser man det, og siger til sig selv: Du er ikke ham - du er **dig selv**; og man begynder at tegne friere.

Stilen kommer efterhånden, det tager tid... jeg håber min stil vil forandre sig stadigvæk. I starten var jeg simpelthen skør med Franquin, og blev påvirket af det; dog - det var ikke som i Belgien hvor man fortæller folk at de skal tegne ligesom Franquin. Det er skrækkeligt - **jeg** har sagt til nogle mennesker at jeg **ikke** vil have de kopierer mine tegninger. De ødelægger deres talent, det de laver er uinteressant. Lad dem tegne som de selv er. Personlig tror jeg ikke der er meget man kan **undervise** i - for det er ikke ét valg, der er millioner af muligheder.

TEGNERENS HVERDAG

- Hvordan er din tegneteknik, sådan helt eksakt: redskaber, metodik osv.?

- Jeg kan godt lide penselen; det meste er tegnet med pensel, og omridsene med pen - en lille fjederpen, ikke for elastisk. Nogle billeder er tegnet næsten udelukkende med pen, fordi det er meget »fine« tegninger (præcise, spinkle i stregen). Jeg har mere eller mindre brugt de samme redskaber til alle bøgerne, men jeg prøver nok at tegne mere detaljeret og nøjagtigt nu end i begyndelsen. Det morer mig at tegne; tegneserie er nok det jeg bedst kan lide at lave af alt, men samtidig lider jeg meget ved det. Det er **vanskeligt.** Jeg er aldrig helt tilfreds med det, og det sker ofte at jeg søger væk. Om sommeren bor jeg i et lille bondehus som jeg restaurerer, og jeg arbejder også der - jeg skal producere **noget**...men nogle dage siger jeg: Skal jeg arbejde med huset, eller skal jeg tegne? Ikke fordi jeg er træt af at tegne, bare... det er så svært.

At jeg lader min søster farvelægge serien, skyldes ikke mangel på interesse - det er mere et spørgsmål om tid. Jeg er meget opmærksom på farver, jeg maler selv omslagene, og det jeg laver i **Heavy Metal** farvelægger jeg også selv. Men jeg synes min søster gør et mægtig godt stykke arbejde, og jeg giver hende instrukser så hun laver det lige efter mit hoved. Og dog er hun stillet frit m.h.t. at »omfortolke« billederne i farver - men hjørnestenen er **lys** og **skygger,** og dem instruerer jeg hende om.

Folk der laver tegneserier - er de kunstnere eller håndværkere?

- Man skal tegne **hele tiden** - man kan ikke være genial én dag, og arbejde elendigt den næste... det er i det lange løb det gælder, næsten året rundt man skal holde standarden i hver eneste tegning. Så hvad jeg mener når jeg siger: håndværker, er for mig noget meget fornemt - at gøre et fint stykke arbejde hver eneste dag. For malere drejer det sig altid om ét værk - vi skal lave **mange** gode tegninger ... så det er noget helt andet. Det er svært at lave noget **genialt,** men her behøver det bare være **godt** - og skaffe én brød på bordet.

- Er du nødt til at lave ting der ikke morer dig, for at skaffe brød på bordet?

- Nej, jeg tjener absolut tilstrækkeligt. Jeg lever ikke i vild luksus, men jeg tjener til føden ved VALERIAN alene. Jeg laver andre ting som interesserer mig, fordi... O.K., nogle tegnere ville måske lave **to** bøger om året - jeg kan godt lide forandring. Jeg arbejder med et science fiction-magasin, som konsulent på illustrationer og den slags, og... jeg kan godt lide at komme væk fra tegnebordet og gøre andre ting. »That's me«.

Interview ved
Ole Munk Rasmussen

DEN ER GANSKE GEDIGENT IKKE UDEN CHARME, DENNE TIDSPERIODE HER MEN JEG KAN IKKE RIGTIGT FÅ DIN DUNDERTALE DRØFTET TIL AT STEMME OVERENS MED DENNE LILLE FERIE TILBAGE I TIDEN....
KVINDEN ER EN SKABNING DER KOMMER MANGE MIRAKLER I SIN VEJ, MIN VEN! HØR, GIVER DU IKKE EN FLASKE CHAMPAGNE?

På Méziéres kopi af Renoirs billede, gengivet på siden overfor, har tegneren ændret proportionerne og figurernes placering indenfor billedrammen. På denne måde opnår han, at flytte det kompositionelle centerpunkt fra flaskerne på bordet (som i Renoirs originale komposition) til Linda & Valentins ansigter. Desuden har Méziéres tilføjet et ekstra bord og nogle flere personer i baggrunden.

Iøvrigt er Méziéres ikke den eneste, der har benyttet et Renoir maleri som stafage, for at opnå en ny, anderledes effekt. På omslaget af Rod Stewards single »Tonight's the Night« (1975 - 2 år før Méziéres!) ses sangeren placeret i et andet, lignende maleri, af Renoir, forestillende et aftenselskab.

En tidligere artikel om Jean-Claude Mezieres af Henning Kure stod at læse i Kulørte Sider 2/3, oktober 1975, sd. 3-18. Artiklen indeholdt bl.a. et index over Linda & Valentin-episoder + et 5 siders uddrag af serien »Storbyen der druknede« som netop er kommet på Dansk fra Carlsen if.

TEGNESERIER & BIBLIOTEKER ...IGEN

DE VOKSNE SNIGER SIG IND I BØRNEBIBLIOTEKET EFTER TEGNESERIER.....og så er der dem, som går med rank ryg!

Lørdag den 7. oktober kl. 15.30 var der i forbindelse med tegneseriefestivalen arrangeret en paneldiskussion med det formål at belyse bibliotekernes holdning til tegneseriemediet og denne holdnings indflydelse på tegneseriemarkedet - altså også bibliotekernes rolle som støttefaktor overfor etablerede og alternative forlags udgivelser. Formålet var også at få belyst Indbindingscentralens (IBC) og Bibliotekscentralens (BC) indflydelse på bibliotekarernes opfattelse af tegneseriemediet - bl.a. gennem udformning af lektørudtalelser og seddelfortegnelse. På sidstnævnte er alle tegneserier BS-mærket, dvs. de menes egnet til både børne- og skolebiblioteker.

Da man blandt de 50-60 tilhørere, for hvem det var lykkedes at forcerere de mange forhindringer i den smalle foyer, fandt underdirektør Ib Mortensen fra IBC, var det især denne institutions rolle, som debatten kom til at dreje sig om.

Paneldiskussionen, som referenten havde arrangeret og var ordstyrer for (og som p.gr.a. sin referentrolle forsøgte at undgå at deltage i), havde følgende deltagere:

Sus Rostrup - forhenværende børnebibliotekskonsulent for IBC, nu ledende børnebibliotekar.
Walther Bach Knudsen - ledende børnebibliotekar og tegneserielektør for IBC.
Jens Peder Agger - forlagsredaktør for Carlsen if, forhenværende tegneserielektør og børnebibliotekar.
Hans Møller - tegneseriekunstner, bl.a. »Blandt betonblomster...« og »Ulvetider«.

Desuden skulle Arne Olesen (skolebibliotekar - tegneserielektør - forhenværende redaktør af »Bixen«) have deltaget, men han var desværre blevet forhindret i at deltage.

SUS ROSTRUP

Præsenterede først IBC og BC som to centrale serviceinstitutioner for bibliotekerne i Danmark. De bor i samme hus, men har ellers ikke formelt noget med hinanden at gøre. BC udarbejder Dansk Bogfortegnelse, katalogiserer bøger, udgiver kataloger, boglister og plakater samt seddelfortegnelsen. IBC indbinder bøger og udgiver lektørudtalelser på de bøger, som man indbinder.

»Da jeg selv startede som børnebibliotekar i midten af 60erne, var tegneserier totalt bandlyst i bibliotekerne. På det børnebibliotek, hvor jeg arbejdede, fik vi en ny bibliotekar i 64-65, som omgående sagde, at vi skulle købe Tintin-bøgerne. Det vakte vild furore. Jeg tænkte: »Hun er ikke rigtig klog!«

Holdningen til tegneserier var ikke noget man tænkte over. De var pr. definition bandlyst, en reminisens fra det »kulørte udvalgs« arbejde og de tendenser, som prægede 50erne.

Biblioteksloven stillede krav om kvalitet, på daværende tidspunkt noget meget let definerligt. Og tegneserier blev bedømt udfra deres »litterære kvalitet«. Tegneserier blev på forhånd dømt til at ligge under kvalitetsgrænsen, de var underlødige.

I 1961 og 1963 kunne man se Tintin-bøger anmeldt i bibliotekstidsskriftet »Bogens verden« som totalt uanvendelige og irrelevante for bibliotekerne. Ikke af moralske grunde, men fordi anmelderen betragtede dem som værende dødkedelige.

»Tintin« var alligevel den første serie, som vandt indpas på bibliotekerne. Det var også den første tegneserie, som blev bedømt på lektørudtalelser fra IBC, da denne institution i 1968 begyndte at indbinde og vurdere tegneserier for bibliotekerne.

Den restriktive holdning til tegneserier ændredes i slutningen af 60erne. På dette tidspunkt begyndte man at debattere triviallitteratur - og altså også tegneserier - især var det en gruppe unge børnebibliotekarer, som gjorde opmærksom på, at kvalitet ikke er et entydigt begreb. Da det var børnebibliotekarer, som tog debatten op, var det også først og fremmest i børnebibliotekerne, at den foregik. Man mente bl.a., at enhver fiktionsform skulle bedømmes udfra sine egne præmisser, og altså ikke efter på forhånd opstillede regler.

Det viste sig, at det væsentligste problem for bibliotekarerne var, at man ikke kendte nok til tegneserier. De ugentlige og månedelige hæfter, som man kunne købe i kioskerne, var ikke registreret nogen steder, så man havde simpelthen ikke noget overblik over, hvad der fandtes. Kun albums som »Tintin«, »Asterix«, »Rasmus Klump« og »Jumbo« var registreret i Dansk Bogfortegnelse.

Desuden var der stor tilbageholdenhed overfor mediet, fordi man ikke kunne overskue de konsekvenser, som det ville få, hvis man lukkede tegneserier ind i bibliotekerne. Her tænkte man både i økonomiske, kulturpolitiske og biblioteksfaglige baner.

Alligevel mundede debatten ud i en større åbenhed overfor tegneserier, og det var baggrunden for, at BC i 1970 foranstaltede den undersøgelse, som er omtalt i »Kulørte Sider« 26/27 1978 (i artiklen »Bibliotekarer har en holdning - bare ikke til tegneserier!«...). Den viste bl.a. meget tydeligt, at bibliotekerne ønskede tegneserier optaget på seddelfortegnelsen og bedømt på lektørudtalelserne. Grundlaget for at få tegneserier ind i bibliotekerne er nemlig, at man får information om deres eksistens.

»Ved at gå ind i mediet får man samtidig indflydelse på det, og det kan bibliotekerne ikke være uinteresseret i,« var en af kommentarerne.

En anden sagde: »Det er hårdt tiltrængt at børnebibliotekarer får oplysning om mediet, og bl.a. får opstillet nogle kvalitetskriterier over for det.«

Efter denne undersøgelse forsøgte BC at få så mange tegneserieudgivelser med i Dansk Bogfortegnelse som overhovedet muligt. Samtidig blev alt bogligt materiale registreret på sed-

Hergé. Kong Ottokars scepter. Illustrationsforlaget. 1960. 62 s. ill. 8.50.
Hergé. Den mystiske stierne. Illustrationsforlaget. 1960. 62 s. ill. 8.50.
Hergé. Soltemplet. Illustrationsforlaget. 1960. 62 s. ill. 8.50.
Hergé. De syv krystalkugler. Illustrationsforlaget. 1960. 62 s. ill. 8.50.
Rygtet gik, at disse belgiske tegneserier skulle overgå alle andre i spænding, fantasi og humor, og det er klart, at havde det været tilfældet, kunne man have anbefalet dem til anskaffelse. Anmelderen vil indskrænke sig til at oplyse, at rygtet har løjet, og at bøgerne er uden interesse for bibliotekerne.
Aase Bredsdorff

Hergé. Tintins oplevelser. Månen tur-retur. Overs. fra fransk. Illustrationsforlaget. 1962. Bd. 1-2 à 6.50.
I BV 1961 s. 40 er fire tidligere udkomne Tintinbøger anmeldt, og selv om det på bagsiden af de to sidst udgivne angives, at endog Times Literary Supplement har overgivet sig, kan anmelderen kun berette om den umådelige kedsomhed, der opstod under læsningen. Det oplyses ikke, hvilke af strømmen af Tintinbøger, der har fået The Times Literary Supplement til at kapitulere. Det kan næppe være de her anmeldte.
Aase Bredsdorff

Således blev »Tintin« anmeldt i »Bogens verden« i begyndelsen af 60erne.

delfortegnelsen.

Tegneserier kom med i diverse kataloger, og der blev udarbejdet en liste over biblioteksrelevante kioskhæfter.

Om det var bibliotekerne eller debatten i det hele taget, som bar skylden, er ikke til at sige, men mængden af tegneserier på det danske marked voksede til stadighed i 70erne, og der var stort publikum til dem i børnebibliotekerne. »Tintin«, »Lucky Luke« og »Asterix« blev simpelthen bestsellers med hensyn til IBC-salg til børnebibliotekerne.

I dag er det nok utænkeligt at forestille sig et børnebibliotek uden tegneserier.

Voksenbibliotekerne har derimod betragtet tegneserier som et udpræget børnemedium, og mange af dem køber slet ikke tegneserier. Men de har heller ikke haft debatten inde på livet. Hvor seddelfortegnelsen har medvirket til at fremme slaget af tegneserier til børnebibliotekerne, så har den muligvis virket hæmmende på salget til voksenbibliotekerne p.gr.a. den konsekvent gennemførte BS-mærkning. Det lader dog ikke til, at der i børnebiblioteksk redse er interesse for at ophøre med denne BS-mærkning. Men det er alligevel muligt, at seddelfortegnelsens struktur ændres i løbet af et par år.

Med hensyn til indflydelse på tegneseriemarkedet er bibliotekerne nok ikke en ligeså stor magtfaktor, som tilfældet er overfor anden børnelitteraturproduktion. Det skyldes bl.a. de meget store oplag, som tegneserier udkommer i. Salget til bibliotekerne er af forsvindende ringe betydning. Forholdet er selvfølgelig et lidt andet, når det drejer sig om dansk producerede tegneserier. Her tror jeg ikke, at bibliotekerne har været klar over den indflydelse, som man kan have på produktionen rent indirekte - på trods af at man er sig helt bevidst, at bibliotekerne har en stor indflydelse på den danske billedbogsproduktion.«

WALTHER BACH KNUDSEN

»Ifølge Uno Krügers verbale bersærkergang i første nummer af »Seriemediet« er bibliotekarer nogle skidderrikker, som kører deres arbejde på sløv rutine. Dertil er der at sige, at biblioteker og bibliotekarer er nødt til at være inde i en rutine. Men den behøver ikke være sløv.

Tit er folk, der udgiver bøger, meget fixeret på deres egne ting. De gør sig ikke tanker om hvor mange bøger, der udkommer. Udaf ca. 10.000 årlige titler ligger antallet af børnebøger på ca. 600.

Det er ikke muligt på en 40 timers arbejdsuge at læse 600 titler om året. Man er derfor nødt til at støtte sig til andres vurdering i nogen grad. Hvis landets avis er anmeldte børnebøger, kunne man støtte sig til dem, men udaf en ugentlig 1-1 1/2 cm høj stabel fotokopierede anmeldelser kan man fremdrage maximum 10 på børnebøger, heri inkluderet tegneserier. De 8 har ingen interesse, fordi de kommer altfor sent efter bogens udgivelse.

Her kommer lektørudtalelserne ind i billedet, fordi de fremkommer hurtigt efter bogens udgivelse. De kan støtte bibliotekaren i vurderingen af bøgerne.

Forøvrigt er udvælgelsen af lektører til IBC ikke »åben«, dvs. det bekendtgøres ikke ved opslag, hvis IBC mangler lektører. Man skal selv spørge om behovet for nye lektører, og om muligheden for at blive en af disse. Man skal helst kende det »rigtige« tidspunkt for at en sådan henvendelse giver posetivt udbytte, og det gør man kun, hvis man kender nogen, der kender nogen, der kender nogen ...! Det er et kritisabelt punkt, som IBC forhåbentlig vil kommentere.

Lektørudtalelserne er mere kollegiale råd, end de er anmeldelser. Hvor en anmeldelse kan opfattes som en debat mellem forfatter og anmelder, er en lektørudtalelse mere en beskrivelse af indhold, og et råd om anvendelighed eller mangel på samme. Hvem bogen er anvendelig til, og hvor meget bogen vil blive brugt. Den er en typisk bibliotekarisk vurdering.

Det skal lige nævnes, at ikke alle biblioteker har mulighed for at få en gennemsynsordning i stand med boghandleren, og derfor ikke har mulighed for ved selvsyn at konstatere bogens anvendelighed. For disse biblioteker bliver lektørudtalelelserne i endnu højere grad en støtte i bogvalget.

Lektørudtalelserne bliver sommetider kaldt »de grønne onsdagsmord«, fordi der er nogle mennesker, som skal sælge nogle bøger, som ikke bliver så godt anmeldt, at de sælger så godt. Det er den ene del af kritikken.

Den anden del kommer fra vore kolleger. De ønsker, at vi skal være skrappere. Nogle bibliotekarer ønsker faktisk, at tegneserier i meget højere grad blev anmeldt af »ikke eksperter« - af mennesker, som ikke er positive overfor tegneseriemediet. Det er et urimeligt krav, da det ville svare til, at moderne franske romaner skulle anmeldes af folk, som hadede alt, hvad der var fransk.

Lektørerne er ikke så skrappe, som forfattere og forlag hævder. Jeg har endnu ikke set en lektørudtalelse, som siger, at en titel er »det rene lort«. Det står der i halvdelen af »Kulørte siders« anmeldelser.

Med hensyn til lektørudtalelsernes kvalitet så mener jeg, at en sammenligning med avisanmeldelserne viser, at hverken mine kolleger eller jeg er så inkompetente som mange avisanmeldere. Kritikere af lektørudtalelserne glemmer ofte disse's specielle funktion (og at de ikke rummer plads til mere overordnede teoretiske kritikpunkter på de 7 1/2 x 12 cm). De er kollegiale råd!

Lektørudtalelserne rummer ikke sådanne tåbeligheder, som jeg engang så i »Politiken«, hvor man havde givet Henrik V. Ringsted nogle Marryatromaner i Gads lette klassiker-

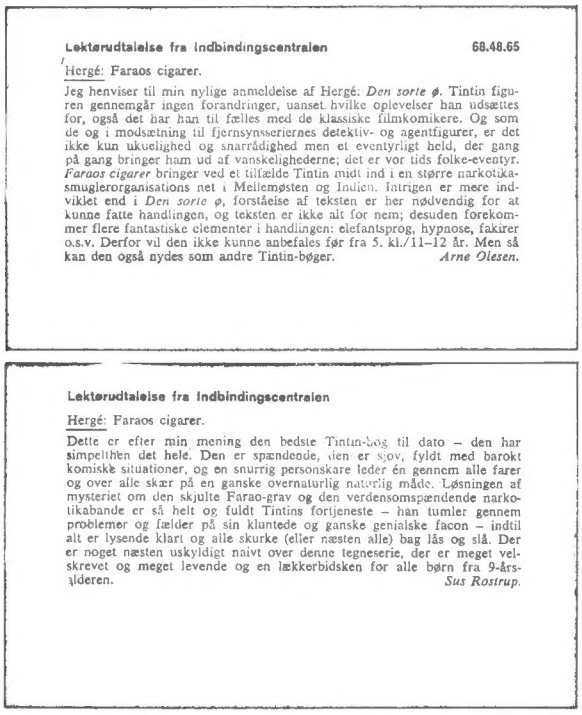

Lektørudtalelse fra Indbindingscentralen 68.48.65

Hergé: Faraos cigarer.

Jeg henviser til min nylige anmeldelse af Hergé: *Den sorte ø*. Tintin figuren gennemgår ingen forandringer, uanset hvilke oplevelser han udsættes for, også det har han til fælles med de klassiske filmkomikere. Og som de og i modsætning til fjernsynsserienes detektiv- og agentfigurer, er det ikke kun ukuelighed og snarrådighed men et eventyrligt held, der gang på gang bringer ham ud af vanskelighederne; det er vor tids folke-eventyr. *Faraos cigarer* bringer ved et tilfælde Tintin midt ind i en større narkotikasmuglerorganisations net i Mellemøsten og Indien. Intrigen er mere indviklet end i *Den sorte ø*, forståelse af teksten er her nødvendig for at kunne fatte handlingen, og teksten er ikke alt for nem; desuden forekommer flere fantastiske elementer i handlingen: elefantsprog, hypnose, fakirer o.s.v. Derfor vil den ikke kunne anbefales før fra 5. kl./11–12 år. Men så kan den også nydes som andre Tintin-bøger. *Arne Olesen.*

Lektørudtalelse fra Indbindingscentralen

Hergé: Faraos cigarer.

Dette er efter min mening den bedste Tintin-bog til dato – den har simpelthen det hele. Den er spændende, den er sjov, fyldt med barokt komiske situationer, og en snurrig personskare leder én gennem alle farer og over alle skær på en ganske overnaturlig naturlig måde. Løsningen af mysteriet om den skjulte Farao-grav og den verdensomspændende narkotikabande er så helt og fuldt Tintins fortjeneste – han tumler gennem problemer og fælder på sin kluntede og ganske genialske facon – indtil alt er lysende klart og alle skurke (eller næsten alle) bag lås og slå. Der er noget næsten uskyldigt naivt over denne tegneserie, der er meget velskrevet og meget levende og en lækkerbidsken for alle børn fra 9-årsalderen. *Sus Rostrup.*

Tintin var den første tegneserie, som blev bedømt på IBCs lektørudtalelser.

serie (henvender sig til læseretarderede) til anmeldelse. Det gav selvfølgelig en helt misforstået anmeldelse af disse bøgers funktion.

Vi har foretaget et par stikprøveundersøgelser på Horsens børnebibliotek. De viste, at ca. 20 pct. af udlånet var tegneserier. Det siger selvfølgelig, at tegneserier er meget populære blandt børn, men det siger sandelig også, at mange voksne låner tegneserier på børnebiblioteket, fordi de ikke kan lånes på voksenbiblioteket. Derfor sniger de sig - ja nogle går dog med rank ryg ind i børnebiblioteket for at låne tegneserier. Også meget små børn låner tegneserier - de er meget fascineret af billederne - men vi kan selvfølgelig ikke konstatere, hvad de får ud af dem.

I sin artikel kommer Uno Krüger ind på, at bibliotekerne ikke køber andre tegneseriehæfter end »Anders And« og »Tempo«, og at de ikke støtter de alternative danske tegneserieproduktioner.

For et års tid siden fandt vi i Horsens børnebibliotek ud af, at det nu nok var galt, at vi ikke havde nogle småbørnstegneserier. Vi fandt ud af, at der fandtes en meget god småbørnsserie, der hed »Bobo«, og en ganske hæderlig én med titlen »Bamse«. Vi prøvede så at få dem i abonnement, men det firma, som vi forsøgte at få abonnementet igennem, ville ikke have noget med det at gøre. Boghandleren måtte vi også opgive, da han ikke kunne sikre, at forlaget sendte hæfterne til tiden.

Senere viste det sig, at heller ikke kiosken var i stand til at sikre en levering til tiden og af hvert nummer.

Systemet kan ikke fungere, velsagtens fordi tegneserieforlagene med hensyn til hæfter ikke satser på bibliotekerne, men på løssalg. Det kan ikke være rimeligt, at 200 bibliotekarer og biblioteksassistenter hver uge skal drøne hen i den stedlige tegneseriekiosk for at hente tegneseriehæfter. Alle andre tidsskrifter kan leveres i abonnement, så det skulle vel også være muligt, når det gælder tegneseriehæfter.

Med hensyn til disse alternative tegneseriekunstnere, som raser mod bibliotekerne og deres skelen til udstyret, så synes jeg nok, at de burde snakke lidt med bibliotekarerne for måske at tillempe deres udgivelser til de krav, som stilles (uden derfor at gøre vold på æstetikken!). Der sidder sikkert mange bibliotekarer rundt omkring, som gerne ville have købt f.eks. »Fliplaus«, hvis man bare havde kunnet læse teksten.«

JENS PEDER AGGER

»For ti år siden fandtes der kun 2-3 kvalietsserier på det danske marked. Da bibliotekerne så i slutningen af 60erne og begyndelsen af 70erne begyndte at købe tegneserier, betød det et vældigt boom i tegneserieudgivelserne. Man kan diskutere i 100 år, om det var bibliotekernes skyld, eller om det var andre forhold, som spillede ind. Personligt tror jeg, at det har betydet meget for tegneserieudgivelserne, at bibliotekerne har købt dem. Ikke så meget p.g.a. de eksemplarer, som bibliotekerne har købt, men simpelthen fordi det at tage tegneserier ind i bibliotekerne har givet dem et slags blåt stempel overfor forældrene. Selvfølgelig er der også andre forhold, som har spillet ind.

Ihvertfald er der sket det, at der i løbet af 70erne er blevet økonomisk baggrund for at udgive en lang række kvalitetsserier, og i øjeblikket er det danske marked godt dækket med kvalitetsserier for børn. Når vi altså holder os indenfor det, som kaldes massemarkedet, serier der er produceret til et stort publikum, til en billig pris, i et stort oplag.

Desværre risikerer vi snart at bevæge os ind i et dødvande, som kan blive ret farlig for produktionen af tegneserier på længere sigt. Der vil nemlig ske det, at i takt med at antallet af titler bliver større, i takt med at bibliotekerne får stadig flere, så vil det blive vanskeligere for forlagene at operere med de høje oplagstal, som er nødvendige for at man kan lave et album på 48 eller 64 sider, i fire farver, i et rimeligt godt udstyr til en pris, der er helt urimelig - i øjeblikket omkring 15 kr. Tegneseriemarkedet er netop begrænset, fordi næsten alle tegneserier opererer indenfor det, som kaldes massemarkedet. I modsætning til alle andre genrer. Indenfor romangenren er der også massemarkedsromaner, men der er også romaner for specielle grupper, romaner der kun bliver trykt i nogle få tusinde eksemplarer, og som koster mere end dem, som f.eks. Winthers forlag udgiver.

I Danmark kan man i øjeblikket kun udgive tegneserier indenfor massemarkedet. Man har en pris på 15-16 kr. hængende som en pisk over nakken, og kan man ikke trykke en tegneserie på 10-15.000 eksemplarer, må man hellere lade være, fordi chancen for at få et rimeligt økonomisk resultat ud af det er meget lille. Går man ned på et oplagstal på 3000, kan man ikke længere holde sig indenfor den magiske prisgrænse, og så kommer man meget nemt ind i en ond cirkel. Så bliver prisen højere, og salget mindre, og bliver salget mindre, så bliver prisen endnu højere, og så bliver salget endnu mindre.

Bibliotekernes dækning af massemarkedsserierne er nu så god, at man risikere, at folk ikke ser nogen grund til selv at købe serierne. Man kan risikere at komme i den situation, som børnebogsforlagene er i. De producerer udelukkende bøger til bibliotekerne. Det går meget godt med børnebøgerne, fordi man har anerkendt, at de godt må koste 30-40-50 kr.

Set udfra et ideelt synspunkt må man sige, at det er en kedelig situation, at tegneserierne er underkastet denne 10.000 eksemplarers lov og 15 kr.s. lov. Tegneseriemediet er jo et ligeså varieret medium, som alle andre medier. Markedsmæssigt burde det være ligeså varieret som f.eks. romanen. Det skulle være muligt at udgive tegneserier, som koster 15 kr., 25-50-100-200 kr. Men det er helt klart ikke noget, man kan gøre i øjeblikket. Der skal en eller anden form for markedsbearbejdelse til, og den er både Carlsen og Interpresse så småt begyndt at tage hul på, men det er ikke noget, vi kan gøre alene. I den sammenhæng tror jeg, at hvis tegneseriemarkedet skal gøres til et varieret marked og ikke bare være et massemarked, så kommer bibliotekerne til at spille en rolle igen. Her tænker jeg specielt på voksenbibliotekerne, fordi de serier, der er problemer med, henvender sig mere eller mindre til voksne. Såvidt jeg kan forstå, har voksenbibliotekerne en helt uansvarlig holdning på det område, fordi mange af dem ikke køber tegneserier eller ligesom skubber problemet fra sig.

BCs og IBCs holdning - henvisningen af alle tegneserietitler til BS-fortegnelsen - forekommer mig at være noget nær debil - uden rimelig undskyldning! Da Carlsen skulle udgive »Modesty Blaise« ringede jeg til Sus Rostrup på BC for om muligt at få den sat på voksenseddelfortegnelsen. For »Modesty Blaise« er en voksenserie. Argumenterne for, at den ikke kunne komme det, fandt jeg aldeles utilstrækkelige og ukvalificerede. Jeg har ikke hørt noget siden, som kunne berettige BCs holdning. Selv »Adele«, som børnene ikke kan stave sig igennem, blev anmeldt af en børnebibliotekar og en skolebibliotekar. BC og IBC giver simpelthen voksenbibliotekerne en god undskyldning for at ignorere de forsøg, der gøres på at udgive voksenserier her i landet.

Hvis tegneseriemarkedet skal blive et marked, ligesom det er tilfældet med anden litteratur, så kommer voksenbibliotekerne til at spille en eller anden rolle. Man kommer til at tage den samme debat i voksenbibliotekerne, som den man tog i børnebibliotekerne, for at man kan få kvalificerede voksenserier på dansk. Tegneserier må ind i bibliotekerne, så voksne bliver opmærksomme på på dem, og så det bliver legaliseret at voksne kan læse tegneserier. Her har bibliotekerne en mission i forhold til voksenserierne.

Med hensyn til lektørudtalelserne mener jeg, at de er overordentligt kvalificerede. De er betydeligt mere kvalificerede end de anmeldelser, man ser i »Kulørte sider«. Sidstnævnte fortaber sig i ligegyldigheder. Men er der ikke muligheder for også på lektørudtalelserne af få voksentegneserierne behandlet som sådanne?«

AHJ: »Du lader skinne igennem, at tegneserielektørerne kun anmelder med henblik på skole- og børnebiblioteker. Jeg mener nu, at vi faktisk gør opmærksom på, når en tegneserie henvender sig til ungdoms- og voksenafdelingen.«

JPA: »Fuldstændig rigtigt! Men jeg mener ikke, at det har nogen effekt. Jeg har ikke så høje tanker om voksenbibliotekernes bogvalg, at jeg tror, at de sidder og læser børnelektørernes udtalelser for at se, om der skulle være noget af interesse. Det ville undre mig meget. Jeg tillægger ikke disse bemærkninger nogen betydning set udfra et forlagsmæssigt synspunkt, selvom det selvfølgelig taler til lektørernes fordel.«

HANS MØLLER

»Jeg er af den opfattelse, at arbejde med tegneserier ubetinget skal være sekundært. Man må have et andet arbejde ved siden af. Det er det første kriterium for at lave alternative tegneserier. Det er nødvendigt for at man kan give udtrykkene, mediet, et strøg af troværdighed og muliggøre, at læserne kan identificere sig med personerne og genkende situationer. I en bedømmelse af tegneserier kan man derfor ikke kun se på resultatet, man må også se på den arbejdsproces, som ligger bag. Så er der selvfølgelig nogle generelle ting, som skal være i orden i alle tegneserier med hensyn til lay-out - tegningernes kvalitet.

Et af de umiddelbare resultater af den skitserede arbejdsform er, at man ikke er 100 pct. økonomisk - som tegner altså - afhængig af seriens salgssucces og derfor naturligvis heller ikke af bibliotekernes indkøb af tegneserien. Man får naturligvis penge for at sælge bøger til bibliotekerne. For mine 250 solgte eksemplarer til bibliotekerne af »Blandt betonblomster...«, fik jeg da 500 kr. til en glad aften fra forfatterfonden. Thobo Carlsens »Sølvfuglen« blev solgt i 1500 eksemplarer, og det gav ham ca. 3000 kr. Det er et begrænset beløb, som man får ud af det som tegner, så det er begrænset, hvad bibliotekerne

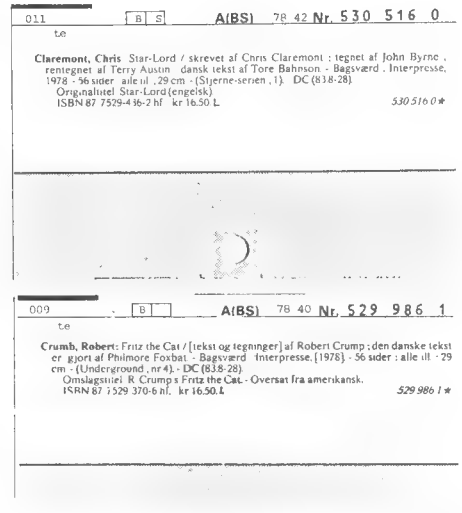
011 B S A(BS) 78 42 Nr. 530 516 0
te
Claremont, Chris Star-Lord / skrevet af Chris Claremont ; tegnet af John Byrne , rentegnet af Terry Austin dansk tekst af Tore Bahnson - Bagsværd , Interpresse, 1978 - 56 sider alle ill , 29 cm - (Stjerne-serien , 1). DC (838-28).
Originaltitel Star-Lord (engelsk)
ISBN 87 7529-436-2 hf kr 16.50 L
530 516 0*
009 B A(BS) 78 40 Nr. 529 986 1
te
Crumb, Robert: Fritz the Cat / [tekst og tegninger] af Robert Crumb ; den danske tekst er gjort af Philmore Foxbat - Bagsværd Interpresse, [1978]. - 56 sider : alle ill - 29 cm - (Underground , nr 4). - DC (838-28)
Omslagstitel R Crumb s Fritz the Cat - Oversat fra amerikansk.
ISBN 87 7529 370-6 hf. kr 16.50 L
529 986 1*

Eksempler fra BCs seddelfortegnelsen, nærmere bestemt fra BS-forsendelsen. B og S i firkanterne på Star-Lord seddelen, angi'r, at den skønnes anvendelig i børne- og skolebiblioteker. B i firkanten på Fritz the Cat seddelen angi'r at titlen er skønnet egnet til børnebiblioteker, men ikke til skolebiblioteker!

betyder.

Lige meget om man laver professionelle eller alternative tegneserier, har man dog en interesse i, at så mange som muligt bliver solgt til bibliotekerne. Bl.a. fordi det er med til at formidle bogens tema ud til et stort publikum.

Den kommunikative effekt stiger velsagtens parallelt med udbuddet af hæfter, og derfor er det jo kun ønskeligt, at der bliver solgt så mange som muligt.

Jeg har opfattet det sådan, at bibliotekernes valg af tegneserier væsentligt er baseret på lektørudtalelserne. Man kan, som Walter sagde, ikke forvente at en bibliotekar læser hver enkelt bog, når der nu kommer så mange publikationer. Derfor bliver jeg også en kende foruroliget over disse lektørudtalelser. BC og IBC er private virksomheder, men de lader til at være statsdrevne for bibliotekerne. Det må man naturligvis være på vagt overfor. Jeg kunne egentlig godt tænke mig en redegørelse for, hvordan de to funktioner hænger sammen. Om BC lægger noget politisk til grund for udvælgelsen af tegneserierne og anmeldelserne, og om BCs struktur kunne ændres, så man kunne få andre tegneserier repræsenteret.

Så sagde jeg før, at man jo som tegneserietegner ikke er afhængig af bibliotekerne, men det er forlagene derimod. Jeg kunne godt tænke mig at spørge JPA, om han mener, at der sker særbehandling af forlagene i forbindelse med lektørudtalelserne. Det har jeg hørt, skulle være tilfældet.

Jeg havde faktisk, før jeg gik ind til denne paneldiskussion, en fornemmelse af, at lektørudtalelserne gik på skift mellem bibliotekarer, der blev stillet til rådighed af bibliotekerne til at anmelde bestemte titler i afgrænsede tidsrum - to måneder, et halvt år. Derefter blev de skiftet ud, således at et bredt udsnit af samtlige bibliotekarer kom til at skrive lektørudtalelserne. Men det er jo slet ikke det, det drejer sig om!«

...OG SÅ SVAREDE PANELET!

SR: »Jeg er helt enig med JPA om det med voksenserierne. Det er jo lidt bureaukratisk med den her seddelfortegnelse. Men sagen er, at den A-fortegnelse, som voksenbibliotekerne modtager, også rummer BS-fortegnelsen. Det er det, som er problemet.

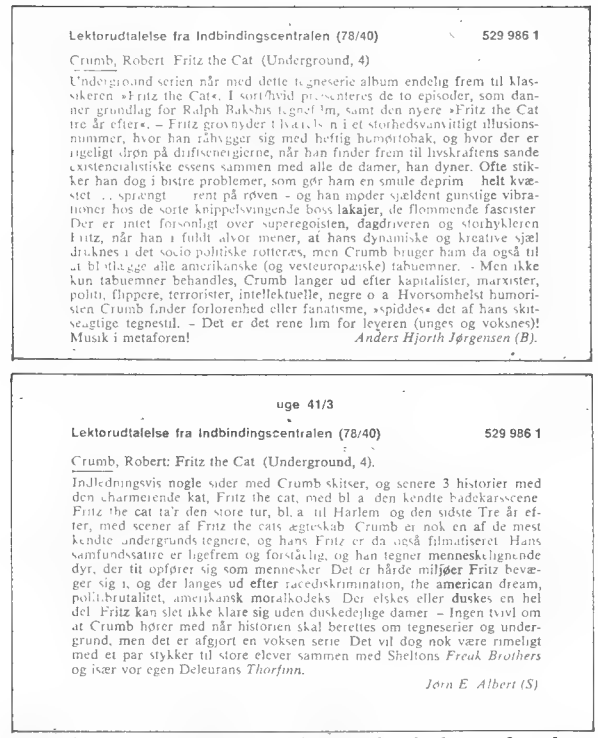

Lektorudtalelse fra Indbindingscentralen (78/40) 529 986 1

Crumb, Robert Fritz the Cat (Underground, 4)

Undergrundsserien når med dette tegneserie album endelig frem til klassikeren »Fritz the Cat«. I sort/hvid præsenteres de to episoder, som danner grundlag for Ralph Bakshis tegnefilm, samt den nyere »Fritz the Cat tre år efter«. – Fritz grovnyder i hvert fald i et storhedsvanvittigt illusionsnummer, hvor han råhygger sig med heftig hampetobak, og hvor der er ingeliget drøn på diskenergierne, når han finder frem til livskraftens sande existencialistiske essens sammen med alle de damer, han dyner. Ofte stikker han dog i bistre problemer, som gør ham en smule deprim helt kvæstet ..sprængt rent på røven – og han møder sjældent gunstige vibrationer hos de sorte knippelsvingende boss lakajer, de flommende fascister Der er intet forsonligt over superegoisten, dagdriveren og storhykleren Fritz, når han i fuldt alvor mener, at hans dynamiske og kreative sjæl druknes i det socio politiske rotteræs, men Crumb bruger ham da også til at bl.a. lægge alle amerikanske (og vesteuropæiske) tabuemner. - Men ikke kun tabuemner behandles, Crumb langer ud efter kapitalister, marxister, politi, flippere, terrorister, intellektuelle, negre o.a. Hvorsomhelst humoristen Crumb finder forlorenhed eller fanatisme, »spiddes« det af hans skitseagtige tegnestil. – Det er det rene lim for læseren (unges og voksnes)! Musik i metaforen!

Anders Hjorth Jørgensen (B).

uge 41/3

Lektorudtalelse fra Indbindingscentralen (78/40) 529 986 1

Crumb, Robert: Fritz the Cat (Underground, 4).

Indledningsvis nogle sider med Crumb skitser, og senere 3 historier med den charmerende kat, Fritz the cat, med bl.a. den kendte badekarsscene Fritz the cat ta'r den store tur, bl.a. til Harlem og den sidste Tre år efter, med scener af Fritz the cats ægteskab. Crumb er nok en af de mest kendte undergrunds tegnere, og hans Fritz er da også filmatiseret. Hans samfundssatire er ligefrem og forståelig, og han tegner menneskelignende dyr, der tit opfører sig som mennesker. Det er hårde miljøer Fritz bevæger sig i, og der langes ud efter racediskrimination, the american dream, politibrutalitet, amerikansk moralkodeks. Der elskes eller duskes en hel del. Fritz kan slet ikke klare sig uden duskedejlige damer. – Ingen tvivl om at Crumb hører med når historien skal berettes om tegneserier og undergrund, men det er afgjort en voksen serie. Det vil dog nok være rimeligt med et par stykker til store elever sammen med Sheltons *Freak Brothers* og især vor egen Deleurans *Thorfinn*.

Jørn E. Albert (S)

Den typiske voksentegneserie Fritz the Cat bedømt af en børnebibliotekar (B) en en skolebibliotekar (S)!

Man kan ikke dublere titlerne. BC er som sagt i øjeblikket ved at undersøge mulighederne for en ændring af disse strukturer - ikke p.g.a. tegneserierne, men det kan få indflydelse på disse.

Med hensyn til Hans' spørgsmål så sker der ikke nogen særbehandling af forlagene, når der udvælges til seddelfortegnelsen.«

HM: »Jeg mener blot at vide, at visse forlag sender blåtryk ind af deres titler, får dem anmeldt før tiden, og at de får dem tilbage sammen med lektørudtalelserne.«

SR: »Det må jeg henvise til Ib Mortensen! Men jeg kan da sige, at lektørerne ikke er interesseret i at anmelde efter blåkopier. De har krævet, at BC ophører med at modtage blåkopier til udtalelse, bl.a. fordi de ikke giver rimeligt grundlag for bedømmelse.«

HM: »Det er jo en kedelig tendens, hvis forlagene med hensyn til oplagets størrelse på forhånd kan tage højde for salg til bibliotekerne!«

WBK: »Med hensyn til voksenafdelingernes manglende køb, så kan JPA nok være glad for, at »Adele« kom på BS-fortegnelsen, for børnebibliotekerne har købt den. Bl.a. fordi man vurderer, at de 15-16 årige, som stadig kommer på børnebiblioteket, vil kunne interessere sig for den.

Man skal nok også tænke på, at alle de voksne, som kommer og låner tegneserier på børnebiblioteket, vil få børnebibliotekarerne til at diskutere rimeligheden i, at voksenbibliotekerne også anskaffer tegneserier - og om en rimelig fordeling af de økonomiske byrder.«

JPA: »Det er muligt, at der er en kortsigtet fordel ved disse serier kommer på BS-fortegnelsen. Udfra en forlagspolitisk betragtning er jeg ikke interesseret i den fordel. Med hensyn til markedsinteresser, så tror jeg, at vi er bedre tjent med, at serier for voksne bliver behandlet ligesom bøger for voksne. Hvis vi så i første omgang sælger 500 eksemplarer mindre, fordi titlen ikke er på BS - det må vi prøve at leve med. På langt sigt er dog både vi og voksenbibliotekernes lånere bedst tjent med, at vi får en praksis vedrørende tegneserier, som er parallel med den, vi har på andre områder. SRs bortforklaringer har jeg hørt før, men jeg kan altså ikke forstå, hvorfor reglerne for tegneserier skal være anderledes end for andre bøger.«

SR: »Jeg vil da godt lige sige, at det gælder ikke kun for tegneserier. Politikens håndbøger bliver heller ikke dubleret. Det er et ligeså stort problem.«

BC & IBC

Ib Mortensen: »Jeg er glad for, at der er en lektør, som kommer med bemærkninger om, at det er vennernes venner, som bliver lektører. Så kan man jo her se, hvem der er vennernes venner.

Lektørerne skal være beskæftiget i biblioteksvæsenet. Det vil altså sige: »Vi kender egentlig talt hinanden!« Vi henter vore lektører i den lille gruppe bibliotekarer i Danmark. Jeg nægter ikke, at vi har anvendt denne udvælgelsesmetode. Vi mente, at det var den bedste. Vi har altid spurgt: »Kender I nogen, som kan sige noget væsentligt om dette i en vejledning til kolleger?« Men vi har også fået henvendelser udenom andre lektører, og jeg kan da sige, at der er ikke anvist nogen.

Men er vi sikre på, at der er en linie i det korps? Nej, det er vi ikke, men ligesom ved læsning af dagbladsanmeldelser lærer man den enkelte lektør og vedkommendes forhold til stoffet at kende.

I det udvalg, som er nedsat til at arbejde med lektørudtalelserne, har vi nu vedtaget at opslag skal finde sted, når vi vil have flere lektører til områder, som ikke er dækket i tilstrækkelig grad. Men vi går ikke udenfor bibliotekarernes kreds.

Gennem samarbejdet med BC og seddelfortegnelsen kan jeg godt se, at vi ligesom har gjort tegneserier til et børnemateriale. Det er vel også tegn på en udvikling, at vore tegneserielektører er børnebibliotekarer. Men vi har ikke søgt børnebibliotekarer til at lave disse udtalelser. Vi har søgt lektører, der kunne bedømme tegneserier til brug for deres kolleger i et bogvalg. De er samtidig børnebibliotekarer, og det gør vi selvfølgelig opmærksom på. Skolebibliotekarerne er noget for sig, de må selv vurdere hvilke områder, der er egnet til skolebrug.

Der er intet, som forhindrer tegneserielektørerne i at sige, at en speciel tegneserie ikke henvender sig til børn, men til voksne. At vi så har en seddelfortegnelse, som får bibliotekarerne i voksenafdelingerne til at betragte tegneserier som børnemateriale, det siger mere om vore kolleger i bibliotekerne, end det siger om systemet.

Med hensyn til blåkopierne og særbehandling af visse forlag - eller det, der ser ud som en særbehandling! Ja, der stilles nogle krav til IBC af vore kunder, bibliotekerne. De vil have oplysning om materialet så hurtigt som muligt. IBC sender 2300 lektørudtalelser ud om året. Disse udtalelser vil bibliotekerne have i hænde samtidig med at bogen udkommer.

Når det drejer sig om almindelig tekst, kan korrekturen udmærket danne grundlag for en udtalelse. På et tidspunkt fik vi så tilbudet om i nogle tilfælde at få materialet i blåkopi - eller originalen sammen med den danske tekst. Man formodede at den danske udgave ville blive identisk med den originale.

Jeg **har** mistet min barnetro!

Det med blåkopien går jo slet ikke. Vi lader nu lektøren anmelde den danske udgave, sådan som den vil se ud, når den kommer på markedet. Det er et rimeligt krav, som lektørerne kan stille til IBC!«

HM: »Modtager IBC manuskripter til udtalelse?«

IM: »Nej, vi er ikke forlagskonsulenter. Men vi modtager gerne korrektur. IBC er en selvejende instutution, dvs. ingen tilskud udefra. IBC og BC er ikke statsinstututioner. P.g.a. samarbejdet med bibliotekerne har vi dog nok fået prædikat af noget halvofficielt i befolkningen, men det er vi faktisk ikke. IBC sælger indbundne bøger til bibliotekerne, som kan bestille bøgerne hos IBC senest 6 uger efter, at de har været i bogfortegnelsen. Lektørudtalelserne kan opfattes som IBCs forbrugerorientering.

IBC modtager efter aftale med Boghandlerrådet korrektur fra nogle forlag - andre sender bøger - og foretager så en udvælgelse af relevante titler til seddelfortegnelsen - som altså rummer ca. 2300 titler årligt. Vi er et produktionsapparat, som skal gavne bibliotekerne med nogle rationaliseringsgevinster. Derfor tager vi ikke det hele med.«

HM: »Det er vel ikke lektørerne, som bestemmer hvilke bøger, der skal vælges ud til anmeldelse. Sker udvælgelsen ikke alt efter, hvilke bøger IBC har indkøbt til videresalg.«

IM: »Nej, min herre, nej!«

JPA: »Nej, de er meget smartere!«

IM: »Som sagt kan vi tilbyde en række titler til bibliotekerne. Men det forholder sig sådan, at jeg foretager udvælgelsen til seddelfortegnelsen, mens der er en redaktionssekretær, som fordeler til lektørudtalelserne. Men lad være med at tro, at det er os, der vælger bøger til bibliotekerne. Det er det ikke.«

JPA: »IBC har nogle særdeles favorable rabatordninger med forlagene. De bestiller ikke på forhånd, men først når ordrene fra bibliotekerne er indløbet. Og så ikke nok med at de køber et antal bøger hos forlagene. De skal have 2 pct. ekstra gratis. De, der er stærke, har jo altid haft mulighed for at få de bedste købs- eller salgsbetingelser.

Jeg skal indrømme, at jeg fornylig har gjort mig overvejelser om, hvordan vi kunne forsinke udsendelsen af bøgerne til IBC. Set fra mit synspunkt, så er det bedst, at der går lang tid fra udgivelsen og indtil den dag, hvor bibliotekerne har bøgerne. Det meste af vores salg af en ny titel ligger indenfor det første år. I det øjeblik, bogen står i biblioteket, er motiveringen blandt publikum for at købe bogen betydeligt mindre. Vi har ikke gjort noget ved det endnu, men jeg er begyndt at lufte tanken, om vi ikke skal lade der gå tre måneder efter udgivelsesdagen, inden vi sender bøgerne til IBC. Det er ikke nogen priviligering, at folk få deres bøger anmeldt og hurtigt ud. Tværtimod!«

HM: »Det må da være vigtigt at få sine bøger læst.«

JPA: »For et forlag er det selvfølgelig vigtigt at få dem læst, men hvis folk ikke samtidig betaler for dem, så ophører forlagsvirksomheden.«

IM: »De 2 pct. er en sikring mod fejl i bøgerne. så skal vi ikke sende bøger frem og tilbage, det er der taget højde for på forhånd.«

WBK: »Hvis Carlsen og andre forlag har tanker om at forsinke titlernes optagelse i Dansk Bogfortegnelse, så skal bibliotekarerne nok komme ud af den sløve rutine. Tilpas mange forespørgsler på en enkelt titel fra lånerne vil medføre, at man ikke venter de 3 måneder, men køber titlen straks. Hvis der er ret mange, som gør ligesom mit bibliotek, får du altså ikke held med dit fine projekt.«

AHJ: »Det glæder mig at høre fra IM, at det ikke længere kun er børnebibliotekarer, der kan anmelde tegneserier, og også voksenbibliotekarer.

Jeg ved, at der er voksenbibliotekarer, som har henvendt sig til IBC for at blive tegneserielektører, og at de har fået den besked, at det kunne de ikke blive, fordi de var voksenbibliotekarer.

Det er godt, at IBC har lavet denne praksis om!«

Søren Vinterberg: »Hvorfor er skolelektørerne generelt surere end børnelektørerne. Det har jo bl.a. indflydelse på markedet, fordi skolebibliotekerne tilsyneladende er et voksende marked, mens børnebibliotekerne med de bevillinger, der er i øjeblikket, kunne se ud til at blive et svindende marked? Hvis skolebibliotekerne køber ind efter lektørudtalelser med (S) og børnebibliotekerne efter dem med (B), ville det jo være snedigt at skifte skolelektørerne ud.

Det er problematisk, hvis der sker en bureaukratisering af hele indholdsvurderingen i tegneserie- og litteraturudbuddet ved, at der bliver større og større sammenfald af synspunkter mellem dem, der vurderer på lektørsedlerne, dem, der sidder på forlagene og lægger kalkulen efter kendskabet til lektørerne, og de bibliotekarer ude i bibliotekerne, som kender lektørerne. Det er en tendens, som man også kan se på det svenske bogmarked i en lidt skrappere model, hvor Bibliotekstjänst jo er så hurtige, at de fungerer efter blåtryksmodellen. - Hvor forlagene faktisk kan beregne oplagene efter lektørudtalelserne. Den tendens er jeg bange for, og der vil jeg godt have at vide, om I er sikre på, at den ikke kommer til at præge det danske marked.«

SR: »Det er muligt, at skolebibliotekarerne tænker på den funktion, som tegneserierne skal have i skolebiblioteket, nemlig som primærredskab for skolens undervisning. Det kan godt være, at du opfatter dem som generelt sure. Jeg tror nu nok, at det er fordi, de vurderer, at visse tegneserier er mindre relevante i en undervisningssammenhæng end andre.«

Bent Værge: »Er det ikke urimeligt, at genren ofte bedømmes udfra en sproglig synsvinkel, og ikke udfra en visuel synsvinkel. Jeg vil gerne spørge både lektører og bibliotekarer, om man i uddannelsen er nok opmærksom på disse visuelle ting, eller om man specielt beskæftiger sig med det sproglige. Det kan jo også være fordi visse skolebibliotekarer har en forestilling om »hvordan litteratur skal være«, at de generelt er mere negative overfor mediet.«

WBK: »Jeg kan ikke rigtig se, hvordan man f.eks. skal anmelde Franquin udfra et sprogligt synspunkt. Det kan være, at man skal læse sine udtalelser igennem for at se, om man er tilstrækkelig opmærksom på det.

Det, der fascinerer os alle ved tegneserierne, er jo altid billedsiden. Man tager ofte afstand fra indholdet i en tegneserie, men lader sig fascinere af billederne. F.eks. er jeg ikke begejstret for amerikanske superhelteserier, men får jeg sådan en til anmeldelse, må jeg loyalt gøre rede for, hvad den rummer, at jeg personligt ikke er begejstret, men at der findes positive sider ved den.«

AHJ: »Når jeg skriver mine anmeldelser, gør jeg en del ud af indholdsbeskrivelsen. Når jeg så kommer til den visuelle side af sagen, er de ca. 200 ord, som man må bruge, ved at være opbrugt. Så forsøger jeg at forkorte indholdsbeskrivelsen for at få plads til den visuelle beskrivelse, og ofte ender jeg i en række floskler, beskrivende tillægsord, som siger noget om indholdet. Jeg tror nok, at de tre tegneserielektører er opmærksomme på den visuelle side af sagen.

Med hensyn til uddannelsen er den endnu minimal på Danmarks Biblioteksskole, når det gælder tegneserier. Indtil videre har tegneserierne hørt under litteraturfagene som valgfrit kursus - triviallitteratur! - og der bliver undervist 4 timer i tegneserier under faget børnelitteratur på 2. del. Det er alt. Hvis man vil vide noget om tegneserier, må man studere dem på eget initiativ.«

BV: »Jeg har hørt, at lektørudtalelserne ikke behøver at tage hensyn til en titels kvalitet, men at de skal se på, om en bog ka sælges. Hvis jeg har opfattet dette korrekt, vil jeg gerne have en begrundelse for dette efter min mening urimelige standpunkt.«

IM: »Vores titeludvælgelse har intet med kvalitet at gøre. Vi tager ikke kun topkvalitet. Vi tager de titler ind, som man kan forvente, at bibliotekerne vil få en rimelig efterspørgsel på. Hvis vi ikke kan regne med at sælge mindst 50 eksemplarer til bibliotekerne, ser vi ingen grund til at tilbyde titlen. Men ser man på lektørudtalelserne, ja så har vi tilbudt bøger, som de sabler ned.«

AHJ: »Af og til kan det nok undre, at serier som »Kaptajn Luffe i Cambodia« og »Busters narkooprør« bliver anmeldt på lektørudtalelserne, mens f.eks. Jesper Deleurans »Pedroismens opståen«, som kan fortjene en større omtale, slet ikke behandles.«

IM: »Der må jeg indrømme, at så meget kender jeg ikke til den enkelte titel.«

BV: »Kan det ikke være fordi »udstyret betyder alt«, at Deleuran ikke har fået nogen omtale?«

WBK: »Hvad det angår, så kan jeg sige, at mit bibliotek - vifte med flaget! - har købt deleuran/Pedersen.

Her ses de to eneste boglister, som Bibliotekscentralen har udgivet specielt om tegneserier. Den ene, om tegneseriehæfter til børnebiblioteket, er udarbejdet af Jens Peder Agger, Ole Hansen og Ilse Sick i 1971. Den anden, om tegneserier til voksne, har Ole Hansen frembragt i 1975.

Nu havde jeg selv »Kaptajn Luffe« til anmdelse, og jeg forstår heller ikke den afgørelse. Den eneste forskel - foruden en fantastisk kvalitetsforskel - det var, at »Kaptajn Luffe« havde et flerfarvet omslag, mens Deleuran/-Pedersen vistnok kun havde én kontrastfarve.«

AHJ: »Den kom senere i nyt oplag med flerfarvet omslag!«

WBK: »Med hensyn til lektørkorpset, så forholder det sig sådan, at når man først er kommet ind i varmen, så ved man ikke, hvilken vurdering redaktionen foretager af lektørerne. Man får et skema, som man kan udfylde. Derudover er der ingen kommunikation. Man får tilsendt materiale til anmeldelse, men ingen direktiver i stil med: »Nu må du oppe dig lidt Knudsen, for vi har ikke solgt så godt, fordi du sablede den og den ned.«

IM: »Vi har en redaktion. Dens opgave består i at udsende det materiale, vi får, til den rette lektør. Vi har ikke ment, at vi skulle sidde i redaktionen og bedømme disse ting. Da vi ikke får tilkendegivelser fra bibliotekerne, mener vi heller ikke, at vi behøver at være efter lektørerne. Da vi alligevel har følt behov for en løbende gennemgang af lektørudtalelserne - jeg kan ikke lide ordet kontrol - har vi altså nedsat et udvalg, som skal tage sig af disse ting. I tilfælde af klager udefra vil dette udvalg træffe en afgørelse. Henvendelser fra forlagene om, at der ikke sælges nok af en titel p.g.a. en dårlig udtalelse, lader mig helt kold.«‹

HM: »Der var engang en bog fra GMT, som fik fine anmeldelser i pressen, men som BC ikke interesserede sig for. Selvom den blev solgt i et pænt antal eksemplarer gennem boghandlerne, ikke har nogen ret til at blive præsenteret for bibliotekerne?«

IM: »Der skal foretages et skøn over en bogs egnethed, og det skal ofte gå stærkt. Vi vurderer en bog og dens indhold i forhold til, hvordan tilsvarende bøger er blevet solgt tidligere. Selvfølgelig kan vi tage fejl!«

Med denne replik sluttede paneldiskussionen. Selvom den efter mit skøn nåede omkring en række væsentlige emner - specielt i forbindelse med BC og IBC - må man konstatere, at den efterlod en række løse ender.

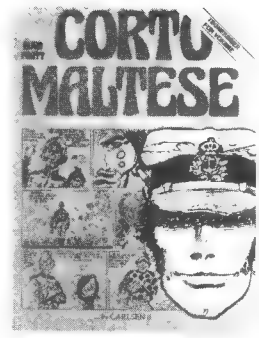

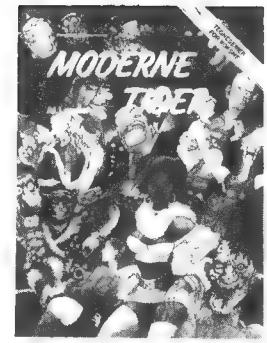

IBC lader sikkert også sine børnebibliotekslektører udtale sig om disse, så mon voksenbibliotekerne overhovedet vil interessere sig for disses oplagte voksentitler?

JPA var lidt inde på bibliotekernes betydning for udbuddet på tegneseriemarkedet, men det blev kun til en overfladisk berøring. Måske vil man også bedre kunne gennemskue dette, når Carlsen ser resultatet af salget af sine »tegneserier for voksne« - og bibliotekernes procenvise andel af det samlede salg!

Referent: Anders Hjorth Jørgensen

Ring til Bente Hansen på tlf. (02) 98 52 27 og tal om et abonnement på Kulørte Sider. Det koster kun 58,- kr. for 6 numre.

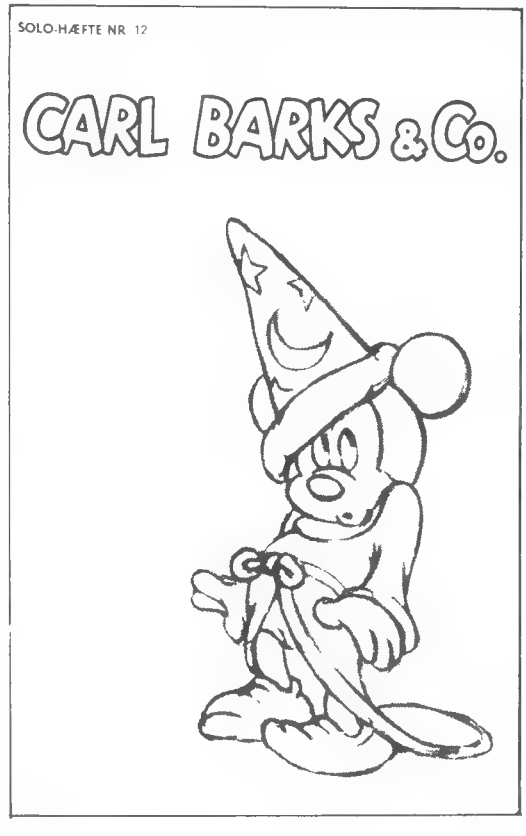

Carl Barks & Co

Solohæfte nr 12

Interview med
Ward Kimball og
Jack Hannah
Barks Index om-
slag og 1-sider
Anmeldelser
Cartoons Nyheder
Walter Lantz
Kommentarer
Covers Jippes

36 sider,kr 14,85

Udkommer December

kan bestilles
hos PEGASUS
Blågårdsgade 3
2200 København N
postgiro
93 011 94

ISBN 87 87654 06 7

et tintin-album, et Anders And-hæfte og et western-album. Af Bent Værge.

Tegneserier i undervisningen

I tidligere numre af KS har jeg skrevet om tegneserier i undervisningen. Her vil jeg mere detaljeret redegøre for et undervisningsprojekt, jeg som tidl. højskolelærer (nuværende seminarielærer) har gennemført med andre tegneserier, end dem jeg tidligere skrev om som undervisningsmateriale.

Vi startede med spørgsmålet: Hvorfor i det hele tage beskæftige sig med denne genre? Vi fandt frem til flg. grunde: **1) vi kan lære noget om sprog, 2) vi kan lære noget om billeder, 3) vi kan lære om sammenhængen mellem tekst og billeder, 4) de fleste unge læser i forvejen tegneserier, men uden at have noget analyseapparat.**

Af den stak faglitterære bøger, jeg trak op fra tasken med bøger og tidsskrifter, der handler om tegneserier, skal jeg her nævne: 1) Tidsskriftet »Kulørte Sider«, (et seriøst skrift om tegneseriemediet), 2) bogen »Tegn & Serier« (Munksgaard) af Ole Togeby, 3) bogen »Tegneserien - fortælleteknik, funktion og udvikling« (Borgen) af Agger & Hansen. Men der findes mindst et halv sens andre nyere bøger om emnet.

Vi drøftede forskellige analysemetoder, hvad de stod for, og hvilke der var mest relevante i vores sammenhæng. I flæng skal nævnes: den **strukturalistiske** metode, en **historisk**, en mere **genrebetonet** som sådan, en **psykologisk**, en **ideologisk**, en **biografisk**, en **realistisk**. Vi valgte den strukturalistiske som udgangspunkt, men på en flexibel måde, at hvad som helst kunne undersøges hen ad vejen, men primært på en nærlæsende måde, hvor vi tog udgangspunkt i selve det konkrete foranliggende materiale og bedømte/analyserede dette på dets egne præmisser.

Vi lavede en mindre undersøgelse af elevernes (og mine) forudsætninger for at beskæftige os med denne genre, og kom ind på læsevaner, kendskab til tegneserier som sådan og til specielle serier, holdninger og viden om emnet. Jeg lavede en lille test med en billedserie, hvor jeg havde taget den oprindelige tekst i boblerne væk, og eleverne skulle nedskrive deres egne oplevelser af, hvad der evt. kunne/burde stå. Vi sammenlignede med hinandens - og med originalen og kom således ind på det, som Ole Togeby er inde på i førnævnte bog, forholdet mellem **forholdskommunikation** og **indholdskommunikation.** Altså tekster, der 1. indholdsmæssigt er ramt rigtigt men hvor sprogtonen ikke er helt korrekt, 2. indholdsmæssigt er helt ved siden af.

Definition af genren: Dels en **litterær** - og dels en **billedmæssig genre.** Tegneserier er både tekst og billede eller rettere: en serie af tegn-(inger) - for nu netop at opløse selve ordet. **En tegnserie er et forløb (serie) af tekst- og billedforhold.**

Vi gennemgik herefter langt det meste - i bogen Tegn & serier, men jeg skal blot her henvise interesserede til denne bog - i stedet for at gentage (noget af) den her. Den indeholder øvelser, der viser noget om genrebetonede elementer.

Før selve gennemgangen (kollektivt) af et album, fandt vi frem til hvilke under-genrer der fandtes - og vi kom desuden med så mange eksempper på serier som muligt, som vi kunne finde på idenfor nedennævnte **under-genrer** - nævnt i vilkårlig orden:

1. fabler - 2. romantiske serier - 3. pædagogisk/psykologiske serier - 4. humoristiske serier - 5. superserier - 6. science fiction - 7. episke serier - 8. Western-serier - 9. historiske serier - 10. skrækserier - 11. politiske serier - 12. undergrundsserier.

Dernæst gik vi i gang med det første album, som alle skaffede sig et eksemplar af. Det blev:

Anders And & Co., nr. 45 fra 1. 11.1976.

Flg. punkter arbejdede vi med vedr. dette seriehæfte:

Serieblad - udkommer hver uge. Udkommet i Danmark siden 1948. Amerikansk. Hæftet består af flere små historier, hvoraf de fleste er afsluttede, enkelte er fortsatte serier. Der er til en vis grad tale om **fabler** - dyr der optræder som (om de var) mennesker. Ellers må genren være den **humoristiske.**

1. historie i dette hæfte: **Anders And: Så nemt er det:**

Gennemgang af handlingen, flere eksemplarer på at ungerne er klogere end A.A., og at disse forstår at begå sig i naturen (de er spejdere). **Temaer** i alle Anders And-historier: **Anders And vil »vinde« over 1) ungerne, 2) onkel Joakim, 3) Andersine, 4) fætter Højben, 5) diverse arbejdspladser - etc., men uanset denne evige kamp for A.A. om at »vinde«, så »taber« han hver eneste gang. Men - alligevel giver han aldrig op, men kommer igen.** I denne forbindelse blev udleveret diverse artikler og digte af Dan Turell om Anders And og **Andeby-universet,** som blev diskuteret.

Hvilken **roller** har A.A. og Rip, Rap og Rup over for hinanden: A.A. er »far»/onkel, der altid »taber«. RRR er »børn«/nevøer, der altid »vinder«. - Seriens **intrige/problem:** side 4, 3. strip, 1. billede: A.A. mener, man skal undersøge sin teori i praksis. - **Løsning** af dette problem i serien: ungernes fornuft og snedighed (spejdermoral) - modsat A.A.'s dumhed og klodsethed. - **Tid:** nutid, ingen specifik tid. - **Sted:** Andeby - opdigtet lokalitet. - **Miljø:** en slags familiemønster med en onkel og tre nevøer. - Ingen realisme (f.eks. modsat Tintin). - **Optakt:** ingen. - **Handling:** starter lige med det samme. - **Replikker:** korte. - **Beskrivelse:** ingen. - **Kommentar:** ingen. - Dvs. A.A.-serien er udpræget i den »lettere« humoristiske genre uden de alm. episke elementer. - **Perspektiv:** kun alm. øjenperspektiv. - **Zooming:** kun alm. totalbilleder. - **Identifikation:** De formodet barnlige læsere skal identificere sig med børnene RRR, jfr. disse er de »klogeste« og dem der får hævn over de voksne (A.A.). - **Sproglige** undersøgelser: bemærk de mange **udbrud,** f.eks.: hulk, støn, prust, støn, suk.

Sekvenser - 5 stk. i denne serie, afhængigt af **skiftende lokaliteter:** hjemme, køretur, i naturen, køretur, hjemme igen. - **Konventionelle tegn** (jfr. førnævnte bog Tegn & serier): ænderne opfattes som mennesker. Dyrene opleves som mennesker altid i Andeby-universet. - **Billedtegn:** side 9

ø. og 9 n.: A.A. der fryser (dobbelte øjne og taleboblen frosset til is), og A.A. der kigger til begge sider hurtigt (tegnet med dobbelt hoved). - **Kønsroller:** A.A. som den traditionelle enlige familiefar. - **Gentagelsesidé:** serien er konventionel og skal bygge på genkendelsen i form af de sædvanlige gentagelser med variationer, jfr. de barnlige læsere der oplever en form for tryghedsfølelse og identifikation. - **Replikindividualisme:** Rip, Rap og Rup der taler med hver en tredjedel sætning som de andre så fuldfører.- **Afsenderen:** herunder forskellen mellem de originale **Carl Barks-tegninger** og de nyere.

- **Ikke-menneskelige lyde** i denne serie: Kronk!, Bank!, Stamp!, Vrummm! Bemærk at de ikke-menneske-frembragte lyde ikke står i bobler. - **Farvelægning:** Glat og overfladedyrkende æstetik.

Mickey Mouse: Misforstået medfølelse:

Bemærk **bogstavrim:** MM: Mm. - **Person/figurer:** Mickey Mouse og Pluto. - MM er en mus, men opleves som menneske **(konventionelt tegn).** - Derimod: Pluto, som for en gangs skyld i Andeby-universet opleves som det den er: en hund. Dvs. **billedtegn.** - Utallige ikke-menneske-frembragte lyde (ikke i bobler). - **Fartstreger:** Disse fartstreger viser **hvordan og hvorhen** en bevægelse sker. - Eks. på konventionelle og billed-tegn side 15. - **Lyde:** Der er bestemte lyde fra hundene - afhængigt af disse størrelse og humør.

Herefter gik vi over til det mere **principielle** i Anders And & Co.-hæfterne, nemlig en undersøgelse af **Andeby-universet** set ud fra hvilke folk, der danner par, kliker eller andre grupper:

En gruppe: Mickey Mouse, Pluto, Mik & Mak, Minnie Mouse, Fedtmule. - **En anden gruppe:** Store Stygge Ulv, Lille Stygge Ulv, De tre små grise, Gårdmand Bjørn, Bror Kanin, Bror Ræv. - **En tredje gruppe:** Anders And, Rip-Rap-Rup, Andersine, Onkel Joakim, Bedstemor And, Fætter Højben, Fætter Guf, Bjørnebanden, Georg Gearløs, evt. Chip & Chap (i forb. med A.A.).

Ud fra andre måder at dele folk ind på, nemlig ud fra **det sociale »hieraki«** er der disse grupper:

Overklasse: Onkel Joakim (and). - **Middelklassen:** Anders And, Rip-Rap-Rup, Andersine, Fætter Højben, Fætter Vims, Bedstemor And, Georg Gearløs (alle ænder), Minnie Mouse, Mikey Mouse, Mik & Mak (alle mus), De tre små grise (grise), Fedtmule (hund), Gårdmand Bjørn (bjørn),- **Underklassen:** Store Stygge Ulv, Lille Stygge Ulv, Slyngelklubben (alle ulve), Bjørnebanden (bjørne), Chip & Chap (egern). - Men: Denne firkantede måde at dele dem op på holder nu ikke i alle tilfælde, dvs. er ikke markant.

Lille Stygge Ulv:

Personer: Store Stygge Ulv, Lille Stygge Ulv, De tre små grise, Slyngelklubben (dvs. det faste persongalleri i ulvehistorierne). - **Rollerne** i disse historier: Lille Stygge Ulv er moralsk sammen med grisene mod de »stygge« (voksne) ulve. **Altså en klar generationsproblematik:** børn/unge imod de voksne. - **Synsvinklen:** historien er set fra Lille Stygge Ulvs side. Bemærk f.eks. **kameravinklen** s. 19, dvs. der er LSU, »vi« skal **identificere** os med: den barnlige læsers identifikation.

Problem: De tre små grise er jagede af Store Stygge Ulv. - **Problemløsning:** Lille Stygge Ulv klarer det imidlertid ved hjælp af sin snilde, så grisene ikke bli'r fanget, jfr. at **han står på de svages side mod sin far. -Bobler:** der er hele **8 tænkebobler** i denne ulve-serie. - Handlingsgangen i denne og andre ulveserier: **A) at SST vil ha' fat på grisene, B) LSU vil redde grisene, C) grisene bli'r reddet ved hjælp af LSU's snedighed, og SSU ærgrer sig. - Dyr:** Ulvene og grisene opleves ikke som dyr, men som mennesker, undtagen på den måde at SSU vil spise grisene. Men de tænker, opfører sig og går klædt som mennesker. Altså mennesker m.h.t. alt undtagen i forholdet mellem jægeren og de jagede. - **Signaler:** der er signaler vedr. **skurke-roller,** jfr. deres bistre udseende, der er **konventionelle tegn,** altså tegn der ikke umiddelbart er logiske men som bygger på en stiltiende overenskomst mellem afsender og modtager.

Hiawatha-historien:

Her er der ganske vist for en sjælden gangs skyld tale om mennesker, men bemærk så netop, at det ikke er hvide, men røde (indianere), dvs. man godt kan se noget racistisk fra afsendernes side heri, **da alle andre »mennesker« jo er dyr. - Problem:** storebror (altså en han) er nedværdigende overfor lillesøster (altså en hun). - **Problemløsning:** som altid (!) i enhver AA-seriesammenhæng er det **(det lille barn der »vinder« over den store voksne),** altså

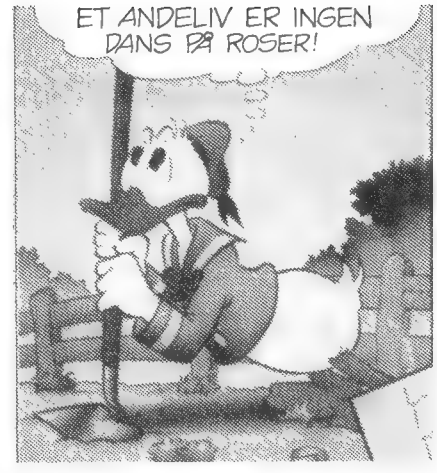

barnet over den voksne, lillesøsteren over storesøsteren, pigen over drengen, den kvikke/lille over den dumme/store. - Hiawatha o.a. indianere hører ikke hjemme i Andeby-universet, men er et helt isoleret fænomen i AA og Co. - sammenhæng. - Billedtegn s.23, 2. strib, 1. billede. - **Kønsroller:** drengen går på jagt, pigen »kan ikke«, siger han. - **Råb og skrig:** markeres med versaler.

Herefter blev det særdeles omfattende **lyd-kodex,** som Gutenberghus har lavet over alle amerikanske og danske lyde i AA & Co. og disses betydning, udleveret til holdet og drøftet.

Endelig den sidste historie i hæftet: **Onkel Joakim:**

Forestillinger over Onkel Joakims rigdom: dels (AA) lykke, dels (OJ) flid og påpasselighed. Dvs. begge disse to modstridende forklaringer findes i denne historie i dette hæfte. - **Forfatterkommentar: inserat** - i kasse i starten. - Uoverensstemmelse mellem 1. billede og sidste billede s.27: pengesækken med/ikke med. - Generelt om de to **konflikter** i diverse AA & Co.-sammenhænge: På den ene side: **Lovene/samfundet** (Rip-Rap-Rup, Lille Stygge Ulv osv.). På den anden side: **forbryderen/proletariatet** (Anders And, Store Stygge Ulv osv.). - **Rumforestilling:** abstrakt og sporadisk. - **Forløbsanalyse, dvs. hvad sker og hvorfor sker det og det, hvordan kan det gå til at ... osv.** F.eks.: **Hvorfor** tæller OJ sine penge? svar: **fordi** han forguder penge. **Hvorfor** kommer AA ind ad døren? Intet svar herpå, dvs. **tilfældigheder. - Udsagn:** at lykke er det samme som penge (iflg. OJ). Lykken (: penge) opstår ved hjælp af en lykkemønt, altså en tro på skæbnen.

Herefter arbejdet slut med Anders

And-hæftet, hvorpå vi gik i gang med:

Herge: Tintin: Det gådefulde juveltyveri
Form: Album på 62 sider i A4-format, solidt karton. Farver. Udgivet i Danmark som nr. 14 i den fortløbende serie af Tintins oplevelser (Carlsen/IF).

Komposition: Optakt - Handling - Replikker - Beskrivelse - Kommentar. Dette er roman-elementer. Hvis vi bruger novelleelementer til bedømmelse af kompositionen, ser denne sådan ud: **Beskrivelse - Skelsættende begivenhed - Tolkningspunkt.**

Optakten har vi i de tre første billeder, hvorefter handlingen går i gang. Eller rettere: handlingen kommer faktisk aldrig rigtigt i gang, hvilket selvfølgelig er meningen, da dette album er i den anarkistiske **Marx Brothersagtige stil.** Bestemmelse af tid: 1953. Sted: Belgien. Miljø: Velstående hjem på landet.

Vi havde herefter en løs snak om forskellige begreber, der senere ville blive arbejdet med - og derfor blev defineret og undersøgt, f.eks. forhold som **panorering, sekvenser, kameraskift, epik, fortælleteknik, genre, perspektiv, zooming, replikindividualisme.**

Genrebestemmelse: episk og humoristisk.

personkarakteristik ud fra personernes sprog: **Haddock:** følelsespræget, rollesprog, abstrakt, friløb i sproget, overdrivelser, rytmisk tale, frie associationer, sømandssprog, eder, bogstavrim. - **Tintin:** normalsprog, alm. sætninger, altid den fornuftige, sætningsemner, opstiller forslag og ta'r initiativer, er rolig. -

Butleren: pænt, stift, højtideligt sprog, men en sjælden gang skift mellem høj og lav stil. - **Tournesol:** forvirret, hører dårligt, frie associationer, distræt, lever sit eget professor-liv, humor, karikatur af en intellektuel. - **Castafiore:** selvglad, selvhævdende, manglende situationsfornemmelse, aristokratisk, snobbet. - **Zigeunerne:** ukorrekt sprog, sætningsemner. - **Dupond Dupont:** forvirrede, klodsmajorer, for ivrige.

Forholdet mellem personerne: Tintin og Haddock bor på slottet Møllenberg. Tintin er oprindeligt journalist, men har mest funktion som detektiv. Haddock er fhv. sømand. Disse to er - deres åbenlyse forskelle til trods - gode venner og danner et makker-par. Ved siden af dem har vi Tournesol, en elskværdig, men distræt professor, der laver opfindelser. Til en anden side har vi Dupond & Dupont, der gerne vil opklare alting, men altid bærer sig tåbeligt ad og bli'r ufrivilligt morsomme. Under Tintin og Haddock har vi butleren, der som navnet siger, er butler for dem, hvilket er en af de tre sociale forskelle, vi støder på i dette album. Den anden er zigeunerne - underklassen. I øvrigt er de usympatiske eller »skurkene« i Tintin-sammenhæng oftest fra overklassen. Den tredje er Castafiore, der er en meget »fin« dame, der synger opera - og (derfor) er ganske latterlig og verdensfjern. Som sagt er Tintin og Haddock et fast makkerpar, men der hvor Haddock er den opfarende og spontane, er Tintin den rolige og rationelle. Men uden hinanden kunne ingen af dem nok klare sig (så godt).

Vi gennemgik **højdepunkter** i handlingen på de første 30 sider, dvs. flg. **10 sekvenser:** 1: skovtur, 2: møde med zigeunerne, 4: hjemme på Møllenborg, 5: besked om Castafiores ankomst, 8: Castafiore ankommer, 13-16: folk der forsvinder, 17-20: diverse krumspring uden fast rød tråd, 21: Haddock og Tournesol ved blomsterne, 22-30: Haddock og Castafiore sammen med journalister, 31: tv-optagelse på Møllenborg.

Hele albummet inddelt i en form for **kapitler:** 1-8: før Castafiore ankommer. 8-20: mystik om hendes smykker. 20-29: Haddock og Castafiore. 30-39: tv-optagelse på Møllenborg. 40-48: smykkerne forsvinder. 48-53: Tournesols opfindelser. 53-62: afslutning med opklaring af mysteriet.

Temaer - både store og små: spænding, mystik, humor, tyveri af smykker, kærlighedsaffæren, ugebladspressen, tv-mediet, opfindelser, satire med politiet, zigeunerproblematikken, musik, håndværkerforhold, satire over professoren og butleren og forsikringsmanden, realisme, trappen der er i stykker, papegøjen.

Gennemgang af **bobler** - herunder de mere specielle, men generelt kan siges om Tintin at serien ikke eksperimenterer f.eks. m.h.t. bobletyper. gennemgang af **sideopbygning** - herunder de enkelte billeder. Generelt kan imidlertid osse her siges, at Tintin-serien holder sig for det meste indenfor de faste rammer og former med et næsten fast antal »kasser« på hver side, der som oftest **slutter af med at indeholde et spændingsfyldt billede,** der så opløses/opklares i starten af næste side.

Elevopgaver: Find billeder der er **handlingsbilleder, billeder der primært er (miljø)beskrivende, billeder der (primært) er stillestående billeder**

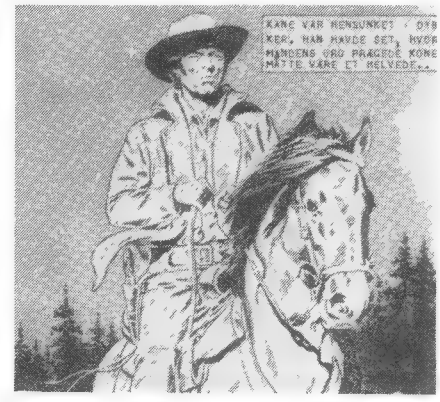

med replikker som det bærende.

Perspektiv/synsvinkler:
Billeder der ses fra oven og nedefter er i **fugleperspektiv,** - billeder der er set i alm. øjenhøjde er i **øjeperspektiv,** - billeder der er set nedefra og op er i **frøperspektiv.** Vi gennemgik tilfældige eksemplarer på disse tre forskellige ting. Og vi undersøgte billeder, der er set på lang afstand og som altså er **totalbilleder,** og billeder der er set tæt på og som altså er **nærbilleder.** Vi undersøgte billeder der kunne stå **alene uden tekst** - og billeder der ikke kunne.

Herefter arbejdet slut med Tintin, hvorpå vi gik i gang med:

Morgan Kane: El Gringo's hævn (et westernalbum):
Genre: western. - **Flash-back:** s.3-47. - **Trailer:** s. 1-2. - **Hvem:** 5 ryttere. - **Hvad:** de er på evig flugt efter nogen og fra nogen andre. - **Hvor:** mexicansk ørken. - **Hvornår:** 1800-tallet, dvs. imperie- eller nybygger-tiden. - Grundig gennemgang af den noget komplicerede handlingsgang. Før vi gik i enkeltheder. - **Billedplan og**

realplan: s. 30: kærlighedsforholdet (orgasme) og den »reelle« sprængning/eksplosion. **Dvs. sammenhæng i samme billede mellem den sexuelle og den rigtige »rystelse«, der sker samtidigt.**

Herefter gennemgik vi grundigt forskellige ting vedr. **westerngenren som sådan,** f.eks.: **Helte- og skurketyper,** hhv. Kane: hurtig på aftrækkeren, modig, flot, sikker, hård, udholdende, handlingsbetonet - og Bordon: bruger »beskidte tricks«, taberen, grim, fej osv. - det **romantiske,** det **voldelige, liberalismen, natur kontra kultur. - Grundlaget for serierne: 1) den begyndende europæiske industrialisering** (1800-tallet) med efterflg. **arbejdsløshed. 2) Emigration og dens baggrund i fattigdom i Europa. 3) Indianerne udryddes af de hvide. 4) Myter om romantik i vesten. 5) I 1930 kom det store gennembrud for westerntegneserierne (jfr. depression og deraf flg. følt behov for escapisme). 5) De hvide følte sig overlegne og ville samles. 6) de første serier blev lavet som propaganda dels for at folk i Europa skulle rejse til USA, dels for at folk på USA's østkyst skulle drage videre vestpå, dels for det tredje for at folk i vesten skulle holde modet oppe ved læsning om det spændende liv der.**

Selve dette album, fortsat: **Sociale roller:** bank-direktøren kontra Kane's bande. Bankdirektøren repræsenterer loven, det **etablerede,** mens Kane's bande repræsenterer **det lovløse, det »frie«** og de besiddelsesløse. - **Kønsroller:** Mændene er de initiativrige, mens kvinderne er de initiativløse her. Der er to mænd, der kæmper for at få en bestemt kvinde, som imidlertid ikke bli'r spurgt. - **Myter** om det **»frie« individ,** der handler uafhængigt af alt og alle, og om overvindelsen af naturen (fornuften over følelsen), og om »lov og orden«, dvs. den stærkes ret.

Sprogtet: udbrud, bydemåde, korte replikker, handlingsverber, blomstrende udtryk (f.eks.: »jeg bærer hans barn under mit hjerte«) Eksempler på **onomatopoetik med skrift-visualiserede udtryk.**

Billedanalyser: Gennemgående er tegningerne uhyre præcise, naturalistiske og næsten fotografisk tegnede i denne serie. Der skiftes ofte mellem **nærbilleder og totalbilleder,** mellem forskellige **lys- og skygge-forhold.**

Billedkomposition: F.eks. s. 15 - billedet af rytteren i ørkenen. Når ryt-terne er placeret i billedets højre kant ridende mod venstre, og når der er et stort »tomt« område i venstre halvdel af billedet, kan vi forstå, at **bevægelsen** - mod venstre foregår langsomt - altså fordi der er et tomt felt i **bevægelsesretningen.** Hvis derimod det tomme felt er bag rytterne, kan vi regne ud, bevægelsen foregår hurtigt. Specielt bli'r dette tydeligt, hvis der er **fartstreger.** Eksempler på **nærbilleder:** side 11 (de fotografisk tegnede øjne). **Eksotiske billeder:** s. 28-29, hvor der er drømmebilleder, jfr. personernes forelskelse, som tydeligt fremtræder i selve tegningen, der er udflydende (bevidst), og hvor der er speciel farvelægning og tegnestil.

Beskrivende billeder s. 3, 13, 14 f.eks., **handlingsbilleder** s. 33 n., 17 n., **replikbillede** s. 2 - de tre øverste strips f.eks.

Inddeling af Morgan Kane i **kapitler** (som vi selv lavede): 3-12: Kanes bande ta'r til byen, 13-19: banden begår bankrøveri, flygter og bli'r senere opsøgt af mænd fra banken, 20-25: banden ta'r imod tilbud fra banken og planlægger sabotage mod den fælles fjende Borden, 26-33: banden ta'r til Bordens maskebal og laver sabotage mod hans jordbesiddelser, 34-37: opgøret mellem de forskellige personer. Efter denne kapitelinddeling lavede vi inddeling i **sekvenser** afhængigt af **sammenhængende billedforløb der bevæger sig indenfor samme område.**

Seriens **problem:** Nogen forfølger andre. **Problemløsning:** Forbrydelse f.eks. skyderi. **Socialt univers:** Anarkistisk eller lovløst.

Tidligere artikler om »Tegneserier i undervisningsforløb« af Bent Værge:
KS 5, december 1975: Tegneserier som et undervisningsforløb, sd. 30-31. KS. 6, februar 1976: Koks i klassen - Tintin som undervisningsforløb, sd. 22-23.

RUNEPRESS
NYT
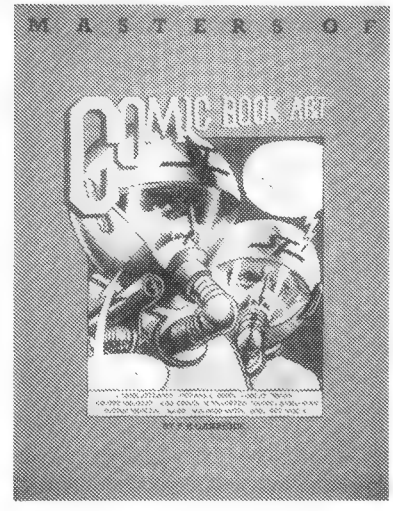

Tilbud! 85.-
KUN GÆLDENDE
TIL 1. JANUAR 1979
BEGRÆNSET OPLAG
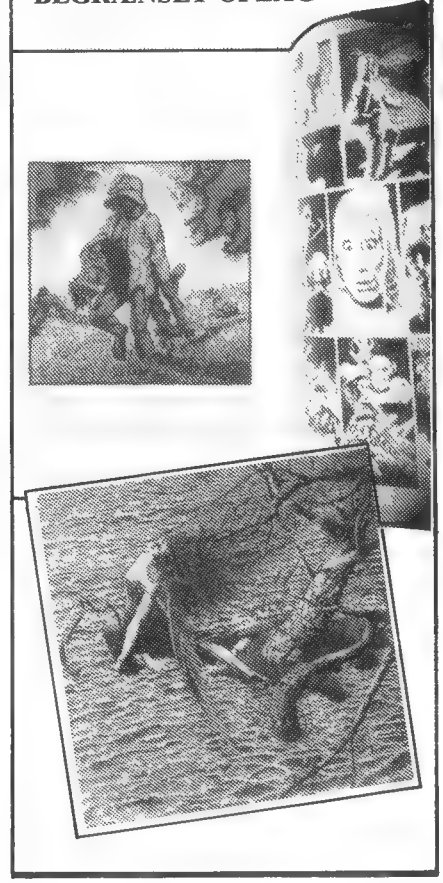

Aktuelt fra forlagene

GUTENBERGHUS

I november kom følgende på markedet fra GB: En ny Jumbo-bog, nr. 27 i serien, Anders And Står Til Søs. Album nr. 3 med Præriens Sorte Maske, The Lone Ranger. Albummet kaldes Under Dobbeltild. Det er også blevet tidspunktet for diverse julepublikationer, julen falder da også tidligere år efter år. Allerede i oktober kom Anders And Vintersjov, og i november fulgte så Mandelgaven, Vaks, Basserne og Troldkarlen Kogle, som er nyheden. Det går vist heller ikke at glemme Knold & Tot. Desværre intet Gyldenspæt-album i år. En ny tradition er et årligt Juleparade-album, det kom også i november.

Månedens store nyhed var dog det nu årlige gigantalbum fra Disneyafdelingen. Årets titel blev 365 Med Anders And og prisen 110,- kr. Den er vist sikker på at blive en bestseller. Udførlig omtale af udgivelsen følger i næste nummer af KS.

December måned byder bl.a. på filmalbummet til The Rescuers (som får premiere 2. juledag). Den danske titel bliver Bernard & Bianca. Desuden et nyt Skipper Skræk-album og Jumbo-bog nr. 28.

I januar kommer bl.a. et Mickey Mouse Fødselsdagsalbum (i anledning af de 50) og Jumbo-bog nr. 29.

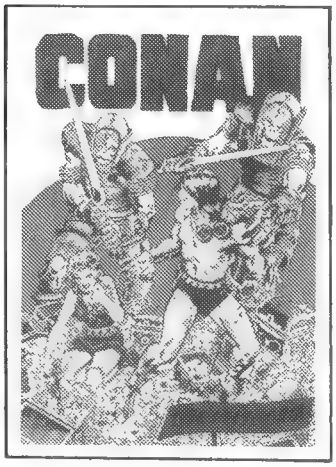

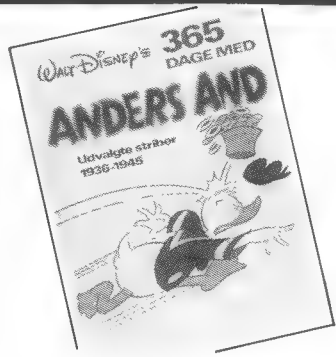

INTERPRESSE

Lucky Luke 33 er på markedet, og anmeldes allerede i dette nummer af KS. Albummet indeholder bl.a. en større artikel om Lucky Luke, index m.m. skrevet af Henning Kure og Freddy Milton.

I november måned kom desuden: Prins Valiant 14: Den Gale Konge, Flip & Flop 8: I Tirania, Gammelpot 4: Porten Til Østen. Også en række årsalbum dukkede op i november: Fantomet, Tumac og Scooby Doo. Seriepocket nr. 24 indeholder også Fantomet, der som bekendt blev viet til sin Diana i Fantomet 94, oktober 78.

CARLSEN

Fra Carlsen er kommet de tidligere omtalte »tegneserier for voksne«-albums, 3 stk. af hver 60,- kr. To af dem, Lauziers »Moderne Tider« og Christin Bilals »Byen der ikke eksisterede« anmeldes i dette nr. af KS. Det tredie, »Hugo Pratts« Corto Maltese, anmeldes i næste nummer af KS.

De to Conan-album, hver på 80 sider, er nu også ude fra forlaget. Skrevet af Roy Thomas, tegnet af Barry Smith, og oversat til dansk af Ole Hansen. Pris pr. stk. 18,50 kr. Begge helt i farver.

En rettelse: I sidste nr. af KS skrev jeg at Gantrissjubilæumsalbummet »25 år i Lidenlund« ville komme til at koste ca. 200 kr. Det var en bøffel. Albummet kommer til at koste ca. 85 kr. Undskyld. Bogen der er i stift bind er tilrettelagt af Jens Peder Agger.

VALHALLA

OBS! SIDSTE NYT:
Lige fra starten af det nye år, helt præcist fra den 2. januar 1979, kan man se en ny *dansk* tegneserie i et af Danmarks største og mest populære ugeblade, Billedbladet. Der starter nemlig den nye danske serie, *Valhalla*, en både spændende og morsom serie baseret på den nordiske gudemytologi. Hovedpersonerne er de sikkert af mange kendte figurer fra mytologien, Thor og Loke, og to børn, Røskva & Tjalfe. Serien, der er blevet produceret for forlaget Interpresse af *Henning Kure*, er skrevet af *Hans Ranke Madsen*, tegningerne foreviget af *Peter Madsen* og den meget smukke farvelægning står *Søren Håkansson* for. I Billedbladet vil blive publiceret 1 side hver uge.
Senere på året vil Interpresse sende det første Valhalla album på markedet.

TSJ.

Europa nyt

Tegneserier i Tyskland

»Comixene«, som i foråret 1978 risikerede at gå ud over fanstadiet, sælges for tiden i et oplag på 4000 eksemplarer i de tyske kiosker. Oplaget vil sandsynligvis stige i den næste tid. Bladets kvalitet er steget sammen med oplaget. I nr. 20 fra august/september begyndte Comixene at aftrykke Hans G. Kresses »Vidocq«. Kresse kendes i Danmark især for »Erik Vidfare« og »Matho Tonga«, som i halvtredserne kunne læses i Allers »Kong Kylie«, og for »Indianerne«, som udkommer hos Carlsen. Ud over selve tidsskriftet udkommer en albumserie, som kalder sig »Edition Comixene«, og en serie ved navn »Comixene Paperback«. »Edition Comixene« har indtil dato udgivet et album med »Sacho & Stefan« (Mystiska 2: an) af Rolf Gohs og »Taro«, en tysk serie, som udkom i det tyske ugeblad, »Der Stern«. »Comixene Paperback« har specialiseret sig i at genoptrykke ældre serier, som især i halvtredserne var populære i Tyskland.

Bastei-Verlag, som kun udmærker sig ved at udgive et stort antal seriehæfter, hvis kvalitet er mere end tvivlsom, er begyndt at udgive en ny albumserie, som er bygget op om Erich von Dänikens meget spekulative ideer om menneskehedens opståelse. Von Dänikens bøger er efterhånden solgt i millionoplag. Bastei kalder serien »Götter aus dem All«. Teksten er skrevet af Arnold Mostowicz og Alfred Gorny, og tegningerne er af Boguslaw Polch. Det er noget af et særsyn at polske forfattere og tegnere arbejder for et vesteuropæisk serieforetagende. Det eneste nævneværdige i Bastei-programmet er serien »Topix«, som var planlagt til at komme månedligt, men der går efterhånden længere og længere imellem hvert nummer. Frem for alt Roger Leloups »Yoko Zuno« og »Die Schiffbrüchigen der Zeit« (Les Naufragés de temps) af Paul Gillon og Jean-Claude Forest gjorde denne serie til et glædeligt lyspunkt i den ellers så dystre tyske seriehverdag.

Bastei har måttet omdøbe sin serie »Gespenster-Geschichten« til »Spuk-Geschichten«. Hæftet er blevet indiceret, d.v.s., at en tysk institution, som kalder sig »Bundesprüfstelle für jugendgefährdendes Schrifttum« - en organisation, som undersøger ungdomslitteraturen - har ment, at bladets (Gespenster-Geschichten) indhold har kunnet være skadeligt for ungdommen. Dette er ikke noget nyt i den tyske seriehistorie. Institutionen blev skabt i 1954. I modsætning til Amerika, hvor lovgiverne lod forlagene selv sørge for, at de værste udskejelser udeblev (Comic Code), var det i Tyskland selvfølgelig nødvendigt med en lov. »Bundesprüfstelle« udgiver lister, som indeholder navnene på de hæfter og blade, som man mener er skadelige. Optages et hæfte i løbet af ét år to gange i listen, betyder det, at det ikke må sælges over normal distribution i et år, d.v.s., at forlagene normalt bliver tvungne til at indstille den pågældende publikation. For at undgå dette skifter forlagene ofte titel på hæfterne, så den første indicering i hvert fald bliver ugyldig. Det bedste eksempel på denne praksis var i 1974 indiceringen af »Vampirella«. For dog at kunne udgive bladet, smed man »Vampirella« ud af bladet, døbte det om til »Vampir-Comic«, men fortsatte i øvrigt med at udgive Warren-serier. Kendelsen var foreløbig ophævet, men i løbet af 1975 blev også »Vampir-Comic« indiceret, og forlaget gav kampen op, da det var tvivlsomt, om læserne ville akceptere en ny titelændring. Det er sikkert kun et spørgsmål om tid, inden Bastei også må indstille »Spuk-Geschichten«. Det er i og for sig ikke, fordi tabet vil være stort, men spørgsmålet er, om presse- og ytringsfriheden ikke overtrædes af lovgiveren?!

Wolfgang J. Fuchs og Reinhold Reitberger, som i 1971 publicerede »Comics-Anatomie eines Massenmediums«, har fået en ny bog udgivet hos Rowohlt i Hamburg (rororo). Bogen kaldes »Comics-Handbuch«, og det er vel meningen, at den skal henvende sig til både samlere og ikke samlere. Det er nu ikke, fordi bogen byder på de store nyheder, men den er såmænd ret informativ. Det er bare tvivlsomt, om den slags oversigtsbøger er nødvendige i dag.

Paul Burgdorf

En side fra »Götter aus dem All«.

U.S.A nyt

Marvel.

JAWS 2, efter filmen af samme navn, er udkommet nu. Historien er omsat til tegneserieform af Rick Marshall og er tegnet af Gene Colan og Tom Palmer.

Samme Rick Marshall har en del andre »medieadoptionsprojekter« igang i øjeblikket bl.a. en tegneserieudgave af filmen SGT. PEPPER'S LONELY HEARTS CLUB BAND, en ny historie med den rædselsfulde popgruppe KISS samt et hæfte med den mindst lige så rædselsfulde sanger SHAUN CASSIDY. Børnepunk???

Det er næsten sikkert, at HOWARD THE DUCK går ind fra og med nr. 29, og det er meget tvivlsomt, om det bebudede sort-hvide HOWARD-hæfte overhovedet bliver til noget.

Hovedårsagen til det er, at Steve Gerber definitivt har forladt serien, hvilket allerede har kunnet spores i seriens salgstal, så Marvel lægger nok serien på hylden foreløbigt.

MARVEL PREMIERE nr. 45 og 46 kommer til at indeholde historier med MAN WOLF mens nr. 47 og 48 bliver med ANT-MAN.

Jack Kirby forlader BLACK PANTHER fra nr. 12 på grund af hans arbejde med FANTASTIC FOUR-tegnefilmene. BLACK PANTHER bliver foreløbigt overtaget af Jim Shooter og Ed Hannigan fra nr. 13.

Frank Thorne forlader RED SONJA fra nr. 11 for at hellige sig arbejdet med et nyt RED SONJAmagasin.

Gene Colan vender tilbage til DAREDEVIL fra nr. 156, hvilket formentligt kan blive interessant.

Der foreligger i øjeblikket planer om at udsende endnu et nr. i serien WEIRDWORLD af Dough Mounch og Mike Ploog. Der er tidligere udsendt et nr. af serien i MARVEL PREMIERE.

GHOST RIDER nr. 35 er skrevet og tegnet af Jim Starlin.

PRINCE NAMOR THE SUBMARINER får nu igen sit eget hæfte, som vil blive tegnet af Alan Weiss.

I et kommende julenummer af MARVEL TEAM-UP skal SPIDERMAN møde RED SONJA (på løbehjul?).

DC.

På grund af lang tids krise med dårlige salgstal har Warner Brothers (multinationalt selskab, som ejer DC) beordret en ny linie i udgivelsespolitiken. Det har medført, at man er ved at køre et nyt distribueringssystem ind samt, at alle nye eksperimenter er blevet stoppet. Alle 50 cents hæfterne er gået ind eller er blevet lavet om til 40 cents hæfter, men kun med 17 sider!

Ialt 23 titler er gået ind, hvoraf en del af dem er gamle serier, som har udkommet i mange år.

Følgende titler er gået ind: ALT STAR COMICS med nr. 74, ARMY AT WAR med nr. 1, BATMAN FAMILY med nr. 20, BATTLE CLASSICS med nr. 1, BLACK LIGHTNING med nr. 11, CLAW THE UNCONQUERED med nr. 12, DOORWAY TO NIGHTMARE med nr. 5, DYNAMIC CLASSICS med nr. 1, FIRESTORM med nr. 5, HOUSE OF SECRETS med nr. 154, KAMANDI med nr. 59, OUR FIGHTING FORCES med nr. 181, SECRETS OF HAUNTED HOUSE med nr. 15, SHOWCASE med nr. 104, STAR HUNTERS med nr. 7, STELL med nr. 5 og THE WITCHING HOUR med nr. 85.

De planlagte serier DEMAND CLASSICS, VIXEN og WESTERN CLASSICS, som tidligere er omtalt, ser heller ikke dagens lys.

Det overstående har naturligvis medført, at en del mennesker forlader DC på grund af, at deres respektive projekter er blevet indstillede bl.a. Steve Ditko, Al Milgrom og Larry Hama.

Til gengæld er Steve Gerber gået over til DC og er allerede begyndt på DOCTOR FATE, som optræder i ADVENTURE COMICS, fra nr. 463.

Howard Chaykin bliver fast tegner på MEN OF WAR fra nr. 12.

Historien til THE LEGION OF SUPERHEROES SPECTACULAR bliver skrevet af Paul Levitz over Jim Starlins plot. Samme Starlin tegner historien.

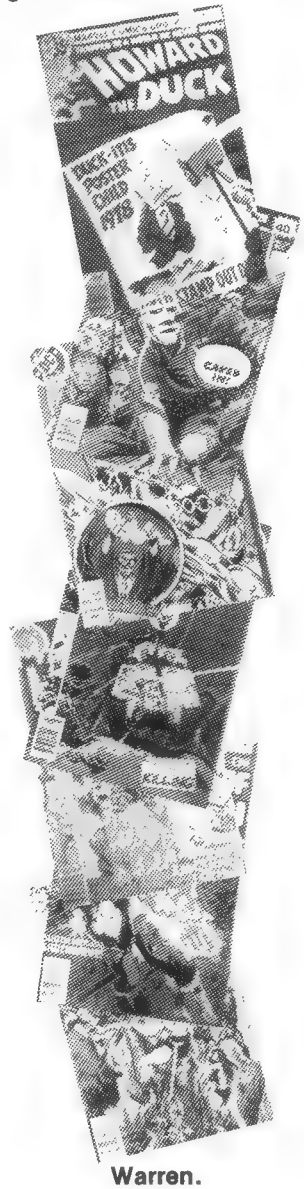

Warren.

Der er blevet udsendt en ny tegneseriepaperback med den fabelagtige tegner Richard Corben. Den hedder THE ODD WORLD OF RICHARD CORBEN og består hovedsageligt af genoptryk, af Corben undergrundsserier.

COMICS JOURNAL NR. 40
Rejs jer, forældre, her på jorden!!!

I en artikel i det amerikanske blad, Parent's Magazine (forældrebladet) opfordrer en person ved navn Ron Carnell amerikanske forældre til at gå til kamp mod tegneserierne, som, efter hans mening, ødelægger ungdommen med vold, terror, sex og kontroversielle politiske emner (???).

For at hjælpe de amerikanske forældre til at kunne vejlede deres børn, har Mr. Carnell lavet et skema, som han sætter de forskellige Marvel og DC-hæfter ind i, »eftersom The Comics Code er blevet alt for liberal efterhånden og tillader både forføriske scener og omtale af narkotika!«

Det er meget typisk, at de fleste af de serier, der bliver omtalt som værende de værste, er gået ind for over et år siden, ligeledes er der blevet taget et sort-hvid magasin, der som bekendt ikke er underkastet Comics Code, med i »analysen«.

Ialt 82 serier er blevet underkastet en undersøgelse og derefter katagoriserede udfra dette skema:

B: Hvis deres barn læser denne slags serier, så sørg endelig for, at han holder sig til dem.

G: Disse tegneserier er måske ikke netop særlig gode, men de er generelt mindre voldelige, sexuelt prægede og kontroversielle end de fleste.

C: Tegneserier af denne kategori har en vis kontroversiel tendens, hvilket gør, at de først bør læses af en ansvarlig voksen.

V: SKAL UNDGÅS! Kan indeholde overdrevet vold og sex.

X: Ødelæggende og usmagelige.

Underground & Film

UNDERGROUND:

Harvey Kurtzman er nok et navn som mange vil nikke genkendende til, med et beundringens glimt i øjet. Kurtz (som han kaldes) var med da MAD startede og han var med til at skabe LITTLE ANNIE FANNY for Playboy, en serie han stadig arbejder med. Og selv han har haft en fortid hvad man kan gøre sig bekendt med via hæftet KURTZ KOMIX, der udleveres formedels en tier i FANTASK. Og hvilken fortid, den er alle pengene værd. Her kan man læse om måske western-historiens mest gale sheriff Pot-shot Pete, om knægten Sheldon og de lidt mere små-filosofiske Hey-Look-afsnit. Det hele inclusiv et forord af Robert Crumb (gal mand, så absolut), fra Kitchen Sink Enterprises.

Fra Kitchen Sink kommer også Mr. Natural nummer 3, det sidste hæfte i serien om den mystiske og mærkværdige guru-figur skabt af Mr. Natural himself, R. Crumb. Betegnende nok ender serien her med at Mr. Natural spærres inde på en rigtig psykopatforvaring af et par af hans fans. Helt uberettiget endda. Det er lidt af et sortsyn Crumb ser på USA med, her på slutningen af 70'erne, men måske er det meget naturligt situationen i alle vesteuropæiske lande (incl. USA) taget i betragtning. Rent formelt synes jeg nu også at Crumb li'som har tabt gnisten efterhånden.

Mr. Natural fås i Fantask for en tier.

Crumb har også fingrene med i hæftet Dirty Laundry Comics, helt nøjagtigt er det en co-produktion mellem ham og hans samleverske Aline Kominsky. Ærligt talt, det er noget af en anstrengende affære at komme igennem dette her, grafiskt ser det hele højst besyndeligt ud, og historie skal man lede længe efter. En gang pladder fra enden til anden. En tier i Fantask.

Cerebus--The Aadvark, Canadas svar på Conan, drøner stadig deruda' med fuldt tryk på. I hæfte fire støder han ind i albinoen Elrod (?) en yderst selvoptaget herre, som kun kan medføre ulykke og tragedie for sine omgivelser. Cerebus er nu mand for at narre alt og alle, selv døden må kapitulere i denne omgang. 10 kr. i Fantask.

Jim Pinkoski har vi tidligere omtalt her i KS i tilknytning til hans SPACED-hæfter, men han har mange jern i ilden. Et af dem er Magic Carpet, der arbejder med Sf- og Fantasyserier. Jim har en lille finger med alle vegne, men ellers indeholder hæftet en række virkelig glædelige bekendtskaber med nye talenter som Brent Anderson og Ray Horne. Et spændende, interessant og virkeligt gennemarbejdet tegneserieprodukt som du fluks burde stifte bekendtskab med. 10 kr. fra Fantask. Iøvrigt kan bladet oplyse, at SPACED nr. 4 er på vej ud.

Mike Freidrich har fået fyret op under tegnerstaben og derved fået udsendt to virkelige pragthæfter. De er begge på 36 sd. helt i farver, prisen 20 kr. pr. stk., men det er de nu også værd.

PARSIFAL med tekst af Patrick C. Mason og tegninger af P. Craig Russell er tidligere trykt i sort/hvid udgave i STAR REACH, hvor jeg også priste seriens åbenbare kvaliteter, men nu forefindes den også i farveudgave og i en virkelig lækker sådan. Parsifal er en adaption af en Richard Wagner opera, og derfor også tegneserie på en ny frisk måde, med en meget spændende indfaldsvinkel. Og slet ikke så højttravende som man kunne have forventet.

Højttravende kan man bestemt heller ikke kalde Howard Chaykins CODY STARBUCK, en figur han skabte til Star Reach for et par år tilbage. Her er seneste eventyr, endda helt i farver. Jeg hr altid godt kunne li' Chaykin, og hans tegnestil -- dog indrømmer jeg gerne at det heller ikke er alt hvad han har beskæftiget sig med som han er sluppet heldigt fra, se bare på STAR WARS f.eks. - og dette hæfte viser virkeligt at han godt kan. Det er meget spændende tegnet og struktureret, behændigt coloreret, men desværre ikke særligt velfortalt. Det er dog Chaykins mere generelle bommert. Han ville nok være bedst tjent med en manus-forfatter på.

Begge hæfter fås i Fantask.

TSJ.

Film

LUCKY LUKE OG DALTON-BRØDRENE

Den første Lucky Luke film har jeg ikke set, men jeg har set to af Asterix filmene, så det var med en vis skepsis, jeg satte mig til rette i Palads 12. Men Lucky Luke og Dalton-brødrene var afgjort en positiv overraskelse. Noget mesterværk er den ikke, men den er så afgjort en af de bedste tegnefilm fra 60'erne og 70'erne.

Filmen varer omkring 75 minutter, hvilket historien er alt for svag til at bære. Der er en gennemgående handling, men den er nærmest en ramme omkring en halv snes episoder, som er alt for ensartet opbyggede. Men der er mange morsomme detaljer, og der er en sekvens, som vil blive en klassiker: Dalton-brødrene bliver bedøvet, og mens de er bevidstløse, drømmer de. Drømmen er en gennemgang af den amerikanske musical med Dalton-brødrene i hovedrollerne. Jeg har sjældent set noget morsommere.

Stort set er det gået fint med at overføre tegneseriens figurer til tegnefilmen. Animeringen er også langt bedre end man er vant til fra moderne tegnefilm. En af de mindre vellykkede figurer er desværre Lucky Luke selv. Den ironi og distanceren sig fra begivenhederne, som vi kender fra tegneserien, slår slet ikke igennem i filmen. En af årsagerne er hans stemme: Lucky Luke taler simpelt hen ikke som Ove Sprogøe. I det hele taget er den danske eftersynkronisering kun af middelmådig kvalitet. Synkroniseringen mellem mundbevægelser og dialog er ikke særligt god, og generelt er stemmerne meget følelsesløse. Bedre bliver det ikke af, at mange af figurerne taler temmelig uforståeligt.

Ved den forestilling, jeg overværede, morede publikum sig storartet (Torben S. Jensen og jeg udgjorde to tredjedele af publikummet), og kan man lide Lucky Luke, bør man absolut se Lucky Luke og Dalton-brødrene - den er rigeligt billetprisen værd.

Det er blevet mig pålagt at omtale det album, Interpresse har udgivet i tilknytning til filmen. Det er hermed gjort.

Michael Alring

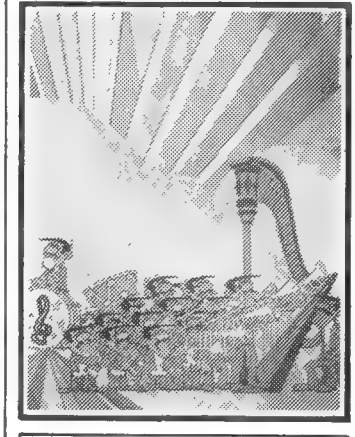

I næste nummer af KS, bringes fyldig omtale m.m. af Disneys FANTASIA, der havde repremiere oktober 78. Desuden vil man kunne læse om Superman-filmen, der er lige på trapperne, og en artikel om arbejdet med filmatiseringen af Tolkiens Ringenes Herre, instrueret af Ralp Barshi. Tegnefilmen, der ialt varer ca. 5 timer og derfor bliver delt i to, får snart premiere i USA.

TSJ

Seriemarkedet

Indland

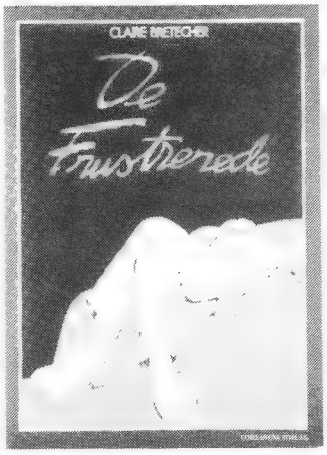

Claire Bretecher: De frustrerede. Oversat af Nils Ufer. Corsarens Forlag. 62 sider.

Det satiriske blad Corsaren har længe haft en sides afsluttet tegneserie i hvert nummer af Bretecher, som nu med dette album gerne skulle nå ud til en større læserkreds end Corsarens, der har fået andre serier, end dem der nu trykkes i herværende album.

'De Frustrerede' er virkelig kræs for pædagoger og venstreintellektuelle, som nok kan finde identifikationsobjekter i de ikke særlig elskværdige satiriske udleveringer af disse. Det er meget morsomt og præcist gjort.

Et exempel: På side 2 ser vi en af disse »moderne« kvinder, der ikke mere her i 30 års alderen er smuk og dejlig, og hun står fortvivlet foran spejlet og afmærker fedtfolderne på lårene. Dem der føler sig ramt, vil nok tænke: ondt! Andre kan sidde med et lidt smøret grin. Men det blir langt værre - læs: bedre - sidenhen. De fleste sider visse 30-40 årige middelstandspædagoger og bongopattertyper, halv-småborgerlige, halv-intellektuelle kvinder med ble på håret, og bleer om de alt for mange barnerøve, tilhørende disse satans skrigende unger, (disse kære unger) som disse pædagogforældre har. Det skulle altså bare være så hyggeligt, men det er altså så skidefrustrerende, ikk?

Boligerne vore venner her har indrettet sig i består af de sædvanlige småborgerlige/flippede klunkemøbler, lave bløde sofaer, lave teborde med masser af kopper på, bløde hjemmehæklede puder i sofaen, hvor man bare sidder helt fedt, ikk?sådan henslængt, ikke, med skæv ryg, sløde-sløst påklædt i løse gevanter, og man snakker, gør man.

Persontyperne og sproget er som hentet fra Cafe Sommersko - den mondæne sophisticatede og totalt depraverede cafe på Kronprinsensgade 6 i Kbh. K. - hvis nogen skulle være i tvivl? Samme Kändis, der om ikke andet gerne vil være det - samme attituder, samme frustrationer, der kompenseres for så det står efter.

Flere af siderne, der hver indeholder en færdig side, handler om den ikke så ringe forskel, der ofte er mellem visse folks ord og adfærd... Et såre kendt fænomen, skulle man mene. Vore bohemevenner her, munkemarxisterne (kært barn har mange navne!) sidder og **snakker** om alle de mennesker, der bare sidder og snakker og ikke har nogen humor..., og da de selv får tilbudet om lidt skæg og ballade, så **snakker** de bare videre, dødsensalvorligt, om at folk burde lege noget mere, holde nogen fester. Men de selv? Nårh næh.. Som den gode marxist Ernst Bloch engang skrev: »In allen Ländern Wollen sie die Welt - sich selbst aber wollen sie nicht ändern« - et citat der dog ikke er at finde her, men ét der »rinder mig i hu«.

Alt imens blomstrer småneuroserne videre - pænt gemt af vejen bag rødvinsflaskerne på bagsædet af den røde 2CV eller den nye Renaualt 4L; man kender typen, ikk? og de **snakker** om de frustrationer de har, og som de er så helvedes bevidste om, ork ja, dem snakker de om, men det dær med måske at ændre adfærd? Nårhh, kan vi ikke vente med det til i morgen?...

En af de helt gode hedder 'Byen rundt' - og den er fuldstændig Cafe Sommersko, helt præcist ramt: En medieflipper sidder dær på cafeen, bartenderen hilser på en nyankommen, og medieflipperen håber, denne genkender ham fra »skærmen«, men han går senere ud, og bartenderen siger til den første: »Så De ham? Det var Per Stig Møller, forfatteren... Han var i TV i aftes i »Rubrik«... Hver gang han har været på skærmen går han en tur på cafeerne for at se om folk kan gende ham« ... og på sidste billede går den førstankomne mediefyr temmelig skuffet og slukøret bort.... Det forstår man! Fin satire.

Som man ser af ovenstående afsnit er oversættelsen blevet til en god dansk fordanskning - ved Corsarens skipper, Nils Ufer, der flere steder har indsat aktuelle danske navne og fænomener. Det gælder således fx osse en historie i forbindelse med den såkaldte »bombemand«, »fra Gladsaxe« ... i en serie der handler om de flok blandt tilskuerne der så gerne vil være i centrum af begivenhederne. Åh, hvor man kender typen.

Både tonefald, mimik, gestus og tegnestil er bevidst nonchelant, skødesløst, hvad miljøskildringerne jo lægger op til. Der er gode muligheder for socialpædagogiske eller familieterapeutiske øvelser/ cases i disse historier - og jeg kan kun varmt anbefale albummet, både til seriøs brug og til almindelig morskab for typer af (os) Informations-læsere og sådan nogen, ikk?

Bent Værge.

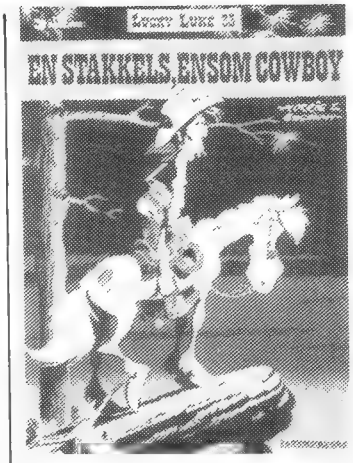

Dalton brødrene stikker af (Lucky Luke, 32) er En stakkels, ensom cowboy (Lucky Luke, 33). Begge albums tegnet af Morris og skrevet af Goscinny. Interpresse, 1978. Pris pr. stk. 16,50 kr.

To nye Lucky Luke albums inden for et par uger - det er gode nyheder for en gammel Lucky Luke fan som jeg. Gammel et et velvalgt ord, for det er efterhånden 10 år siden, det første Lucky Luke album kom på dansk.

Dalton brødrene stikker af er ikke en af seriens fuldtræffere. Det er noget i retning af det tiende album med Dalton brødrene som hovedskurkene, og selv om Giscinny som ingen anden forstår at variere det samme tema igen og igen, kan det ikke undgås, at man af og til får en fornemmelse af de ja vu.

Historien er i al korthed, at USA's nyvalgte præsident som sin første præsidentielle dumhed vælger at give et generelt amnesti. Dalton brødrene bliver hevet ud af den tunnel, de er ved at grave og bliver sat på fri fod. De beslutter sig til at gøre Lucky Luke til grin i stedet for (som de plejer) at forsøge at ombringe ham. Det lykkes, men Lucky Luke gør gengæld, og Dalton brødrene ender igen i fængslet.

Imidlertid bliver fængslet angrebet af apache indianerne under ledelse af høvding Tichose (det skulle vel ikke være Cichose?). Dalton

brødrene benytter sig af lejligheden og stikker af, men bliver hurtigt taget til fange af indianerne. Ved et tilfælde lykkes det Averell at blive en slags halvgud for indianerne, og Dalton'erne og indianerne rotter sig sammen og plyndrer alt og alle. Bl.a. en farmer - Joe: »Dine penge.« Averell: »Og tolv friske æg, tak.« (Formodentlig en inspiration fra kahytsscenen i **A Night At The Opera,** Marx Bros).

Selvfølgelig sætter Lucky Luke en stopper for dette terrorregime, og han kan endnu engang ride ind i solnedgangen, mens han synger **I'm A Poor Lonesome Cowboy.**

Som Lucky Luke album er Dalton brødrene stikker af af jævn kvalitet, men når man tager seriens meget høje standard i betragtning, kan man kun karakterisere album'et som fremragende.

En stakkels, ensom cowboy er et meget atypisk Lucky Luke album, idet det indeholder 8 korte historier (alle - eller i hvert fald de fleste - tidligere trykt i Fart og Tempo) samt forskelligt andet stof, så album'et kommer op på 70 sider i stedet for de sædvanlige 48.

Historien om Morris, Goscinny og Lucky er en artikel af Henning Kure og Freddy Milton. Artiklen, som er nogenlunde velskrevet, er en glimrende introduktion for dem, der ikke kender ret meget til historien om Lucky Luke.

I den mere kuriøse afdeling er der et par eksempler på, hvordan Lucky Luke ser ud i andre tegneres streg. Giraud (Blueberry's skaber) tegnede engang en side fra et Lucky Luke album i sin kendte meget realistiske stil, og Morris gjorde gengæld ved at tegne en side fra et Blueberry album med Lucky Luke, Dalton brødrene og Ratata som hovedpersonerne.

Gotlib, en for mig totalt ukendt tegner, har lavet en tresiders parodi på Lucky Luke, hvori han er en langskægget spaghetti western helt. Historien er i øvrigt taget fra begyndelsen af Sergio Leone's film, **Once Upon A Time In The West.** At parodiere en parodi er vanskeligt, og Gotlibs forsøg er da heller ikke særligt vellykket.

Som en ekstra kuriositet er der en side, Morris tegnede, da Lucky Luke i 1968 skiftede forlag fra det noget forsigtige og konservative Dupuis til det noget mindre forsigtige og konservative Dargaud. Her får Lucky Luke lejlighed til at gøre alt det en pæn cowboy helt aldrig gør - drikke whisky, skyde folk, endog omgås damer (»Troede I, at man kun kunne fange køer med en lasso?«).

Med hensyn til historierne må man sige, at Lucky Luke egentlig ikke egner sig til disse korte historier. Han passer meget bedre i de lange historier, hvor der fortælles bredt og handlingen skrider roligt frem.

Se i øvrigt anmeldelsen af den nye film, **Lucky Luke og Dalton brødrene,** og det tilhørende album andetsteds i dette nummer.

Michael Alring

TEGNESERIER FOR VOKSNE!

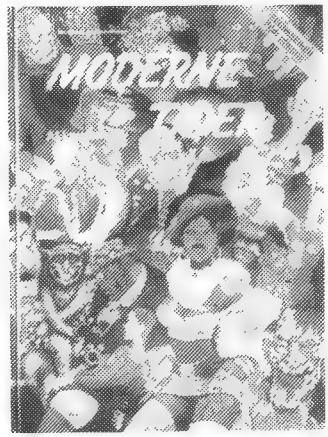

Lauzier: Moderne tider, Carsen if 1978, 64 sd. 59,90 kr.

Ved gennemlæsningen af dette album fik jeg noget af den samme fornemmelse, som da jeg i sin tid så filmen »Dr. Strangelove«, nemlig: Hør, hvad fa'en er det egentlig jeg sidder her og hulker af grin over?

Lad det være sagt straks: Dette er det ondeste tegneseriealbum, jeg nogen sinde har læst! Hvad enten det drejer sig om storkapitalister, mediepampere, kunstnere, sociale tabere, sexuelle afvigere, kommunister eller ensomme mennesker, bliver de nådeløst klædt af til skindet og hængt ud som de latterlige væsener, de er. Lauzier punkterer en masse balloner, og især i sprogtonen, mesterligt fordansket af Søren Vinterberg, rammer han tidens forskellige lag af ping- og pampersprog, men når man har grinet af, melder sig uvægerlig tanken: Og hvad så?? Nu har Lauzier vist os, at den samlede vesteuropæiske menneskehed er en flok naragtige charlataner og små/stor-forbrydere, og at al vor stræben for fx. seksuel og politisk frigørelse bare ender i endnu et medieflip, men hvad kan vi egentlig bruge den viden til?

I virkeligheden er dette spørgsmål irrelevant, fordi alle de fænomener som Lauzier karrikerer/skildrer (somme tider er han ret så virkelighedsnær) fortjener at blive sat på plads i vor bevidsthed som fejlbarlige. Den eneste episode, jeg ikke bryder mig om er »søges: nyt livsindhold«, hvor han latterliggør et par voldsomt undertrykte eksistenser, der får kontakt igennem en personlig annonce. Det jeg har imod episoden, er, at det skal accepteres som ekstra latterligt, at hun har Dirch Passer-tænder, er fed og har hår på brysterne, mens han er bumset og bor hos sin mor. Hvis man fjernede disse faktorer, ville afsnittet falde sammen. Det er ubehagelig læsning.

Når man ser bort fra dette afsnit, er albummet en guldgrube af vittige ondskabsfuldheder og hug til højre og venste, der kan minde en del om Bretecher's »de frustrerede«, men er bredere både i sigte og stil. Bedst er i mine øjne episoden: »Tilbage til kilderne« om et kunstnerkollektiv, der er flyttet på landet. Men, igen, hvad er egentlig meningen. Afsnittet kan efter behag og indstilling læses som et angreb på en bestemt type charlataner eller mere generelt som et angreb på moderne kunst i almindelighed - og her er vi fremme ved albummets største svaghed: Jeg tror, det vil bekræfte læseren i hans/hendes fordomme uanset politisk ståsted. Man ler skadefro, når ens modstandere rammes og tænker »meget skægt, men vildt overdrevet«, når ens egne kæpheste rammes, kort sagt »Holdningsløse Tidende« eller »Ned med alt og linie 14«

Men jeg morede mig sgu!

Per Vadmand

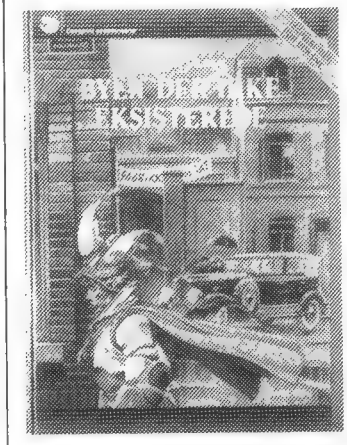

Tegneserier for voksne: Byen Der Ikke Eksisterede af Christin (tekst) og Bilal (tegn.). CARLSEN IF 1978. 60 sd. pris: 60,65 kr. Dansk tekst: Søren Vinterberg.

I en lille nordfransk by hersker en bitter arbejdskamp. Striden mellem arbejdere og arbejdsgivere står groft sagt omkring byens industri. Midt i arbejdskampen hænder dog dette at arbejdsgiveren går bort. Bange anelser og formodninger skyller hen over den brogede flok arbejdere. Vil koncernen nu lukke afdelingen og istedet satse andetsted? For det har jo ikke gået alt for godt i de senere år. De bange formodninger bliver til en vis grad opfyldt. Fabrikkens hovedbestyrelse er generelt stemt for at dreje nøglen om, men en ting kommer i vejen. Et testamente. Hele herligheden er blevet testamenteret bort til en arving, arbejdsgiverens barnebarn -- den unge kvinde Madeleine. Hun er handicappet efter en bilulykke, en række år tilbage i tiden, og derfor bundet til en rullestol.

Madeleine har ikke i sinde at dreje nøglen om, hun lever derimod med visionerne om det fuldstændige samfund. Og i et samfund fyldt af mistro, ærgerrighed, had, snobberi og almen forundring starter hun arbejdet med sit paradis.

Paradiset bliver etableret, et lille selvstændigt og aflukket samfund, selvoptaget og selvproducerende, kort sagt -- byen som ikke kunne eksistere.

Og det er vel næppe heller paradis der hermed er skabt. Dette er vist alligevel ikke den fuldendte lykke, og stille og roligt begynder arbejdere at sive ud af glaskuplen. Ud til...

(Fortsættes side 27)

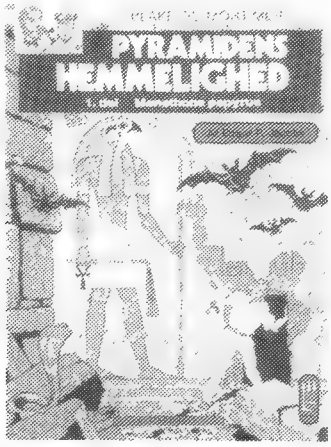

E.P. JACOBS: BLAKE & MORTIMER: PYRAMIDENS HEMMELIGHED 1 + 2, Carlsen IF, 15,50 kr. pr. stk. OVERSAT AF FREDDY MILTON.

Pyramidens hemmelighed er en bredt anlagt fortælling i krimigenren. Dens målgruppe er børn på 12-15 år. Denne aldersgruppe vil nok finde de to albums spændende, mens en voksen læser vil savne lidt perspektiv i serien, der rummer mange dramatiske situationer, men som ikke rækker langt videre end som så.

Billederne er i den efterhånden kendte belgiske - Tintin-agtige - stil med pertentlige tegninger, hvor navnlig gadebilleder er fint registrerede. Tematisk udspiller de to albums sig, som titlen angiver, indenfor ægyptofogi- og pyramideforsknings-området, i hvilket der er helte (Mortimer bl.a.) og skurke, der vil tilkæmpe sig opdagelse af hemmelige gravkamre. Lidt stereotyp personkarakteristik finder man bl.a. på side 8 i album 2, hvor læseren får at vide, at det er nogle mistænkelige personager, vi ser: »... dukker to mistænkeligt udseende personer frem...«. Det er selvfølgelig praktisk nok, at forfatteren således fortæller, hvordan personerne er, hvis vi nu ikke selv kunne se det...Men det er unægteligt med til, at det blir noget trivielt. Nogle af episoderne i historien er »utrolige« i det »virkelige« liv, men lader sig gøre i denne tegneserieverden - fx en scene, hvor en mand lader sit forveksle med en anden, uden at nogen opdager det, hvad kun kan synes »troværdigt«, når tegningerne er hvad de nu engang må være: tegninger - af personer. Mystik og trolddom er der osse en del af mod slutningen. Det nævner jeg ikke, fordi jeg absolut forlanger, alt skal være »realistisk«, for fantasi er skam en udmærket ting, specielt når - eller hvis - den fremstår som sådan, hvad den ikke gør her. Trods kritiske indvendinger er Pyramidens hemmelighed som sagt et spændende og godt tegnet album, som større børn nok vil værdsætte.

Bent Værge

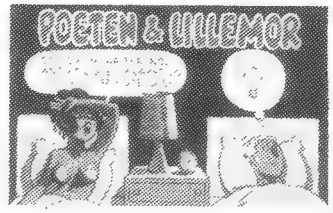

POETEN OG LILLEMOR, 6. SAMLING (Interpresse mini-album nr. 15, 1978 - tegnet og fortalt af JØRGEN MOGENSEN) kr. 8,50.

Det er rart med disse årlige samlinger af Poeten & Lillemor, når man nu ikke **kan** få taget sig sammen til at åbne Berlingeren til daglig (den ligger ellers i vores køkken hver morgen). Jørgen Mogensen har i en årrække stået for en af de få danske serier, der var af en kvalitet så man syntes man burde følge med i den. Spørgsmålet er om han er ved at være så træt af den at han vil til at holde op, og det er derfor han (tilsyneladende) er ved at lære en afløser op. Der er ihvertfald puttet dobbeltstriber ind hist og her af en tegnemæssig kvalitet som man roligt kan kalde anderledes. De bliver dog bedre mod slutningen.

Jeg synes faktisk en vis træthed kan spores - man sidder ikke ligefrem og hyler af grin over detteher album. Før har Poeten & Lillemor vel også snarere kaldt på det »forstående smil« end på krampelatteren, men dennegang udebliver selv smilet lidt for ofte. Bedst er serien når den går ind i normerne, klichéerne, de ting vi siger og gør, og vender dem om eller blot viser hvad de egentlig betyder - »Synes du det pynter med al den sne på fortovet?« ... Poeten går ud og betragter sneen, kommer så ind igen med et forklaret blik: »Ja, faktisk!«

Afsnittet om kondi-træning har noget af det samme, og er en vellykket satire over husfaderens tagen del i et af tidens modefænomener - hvorimod f.eks. det afsnit hvor Poeten kaster sig over loftets gamle aviser mangler det psykologiske indblik, og laver pointer på banale modsigelser mellem ord og handling: »Det er da et held far nøjes med at tyre sine aviser oppe på loftet« - hvorefter man ser ham med stakke af aviser i sofaen i dagligstuen. Ikke synderlig skægt. Hunden Arnold er en mægtig sød figur; men jeg foretrækker de afsnit hvor hans tanker og følelser beskrives **billedligt**, fremfor den nye Nuser-stil med **ord**. At det foregår uden tankebobler opfatter jeg kun som et ubegrundet brud med tegneserie-reglerne (koketteri?)

Ole Munk R.

BLANDT VIKINGER OG ANDRE RØVERE

Peyo: Vikingernes ed & Den sorte Pil, Henrik & Hagbart 7 & 8. Oversættelse og tekstning, Mogens Dalgård. Pris pr. styk: 15,50 kr. Carlsen If 1978.

Tilsyneladende er Henrik og

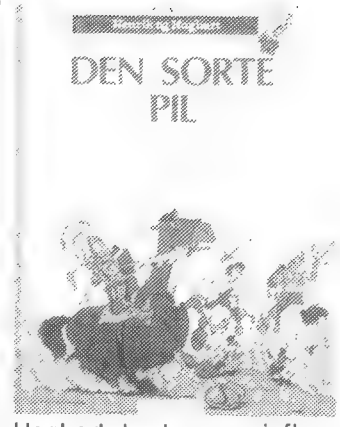

Hagbart to tegneseriefigurer, som er gået godt ind hos det tegneserielæsende publikum, for nu foreligger i hvert fald nummer syv og otte album i serien.

Og det er i så fald ganske velfortjent, for også album syv og otte holder det gode niveau som forgængerne har. Henrik er stadig tapper og pæn ung mand ala Valiant, mens hans gode kollega Hagbart er utæmmelig og vild som en spiril.

I første eventyr er de to venner på vej hjem til kongeslottet, da de støder på en fattig fiskerfamilie. I næste nu kommer en flok hærdebrede vikinger brusende for at »røve« en dreng der bor hos fiskerfamilien, og så går den vilde jagt. Over stok og sten, og bølgetoppe. Og med sværdhug, listige kneb og de allermest bandsatte Hagbart-krumspring, hvorefter indviklingerne til sidst udvikles til alles bedste (bortset fra skurkenes bedste).

I Den sorte pil, befinder vi os i Ridder & Robin Hood-tidens England. En flok Robin Hood-lignende røvere plyndrer folk og fæ, og købmænd. Henrik og Hagbart optages midlertidigt i røverstammen og sluttelig anholdes alle røverne, efter at vore venner har afsløret røvernes spion på slottet.

I begge historier løber handlingen så rask og ubesværet som et Ole Rittercykelhjul. Det er gedigen og humorfyldt underholdning, for børn og halv og helvoksne. Tegnestilen er den traditionelle Tin Tin-stil, men den er som bekendt aldeles passende til slige slags historier.

Ole Lindboe

(Fortsat fra side 26)
Christin der har skrevet dette album er os ingen ukendt herre. Mest berømt/berygtet (om man vil) er han nok for sit arbejde med Linda & Valentin, men han er en alsidig herre. Og fandens dygtig også, helt absolut. Dette album er virkeligt velskrevet. Bilal er også en meget dygtig kunstner. Jeg må indrømme at jeg faktisk ikke troede han var så fabelagtig før jeg så dette album (jeg kendte ham kun fra en række sf-serier i Pilote). Det er en rolig, afdæmpet og behersket streg han mestre, der ligger en meget behagelig stemning i hans tegninger som kun understreges af en virkelig mesterlig farvelægning.

Fordanskningen er blevet tilvejebragt af Søren Vinterberg, og det har han, så vidt jeg har kunnet skønne, klaret vældigt fint. Den danske tekstning står Walther Lehmann for, hvilket han har klaret til ug.

Dette album er alle sine 60,- kr. værd, kan anbefales på det varmeste.

TSJ

Sibyline og det lille cirkus. Tekst og tegninger af R. Macherot. Dansk oversættelse ved Jens Peder Agger. Carlsen/if, 1978. (Sibyline, 3). Pris: 15,50 kr.

Der er ikke noget direkte politisk budskab i serien. Der er nogle moraler, som børnene næppe vil bemærke: det gode sejrer altid over det onde - de onde kan omvendes - hvis de små (i samfundet) står sammen, kan de klare alt.

Sibyline er altså ikke en serie, der kan få mig til at dåne af begejstring, men det er en udmærket børneserie, som sikkert hverken vil gøre børnene værre eller bedre.

Michael Alring

SIMON DU FLEUVE 3: MAILIS, tegnet og fortalt af CLAUDE AUCLAIR. 46 sd. farvealbum fra Dargaud, 1978. FAS I FANTASK.

Dette album både glæder og ærgrer mig. For det første er det jo Auclair. Han har altid en helt bestemt stemning i sine serier. Han er en dejlig »tingslig« tegner - de ting han tegner svæver ikke, men er til at tage og føle på - en kop, der er skåret ud af træ, et bundt siv, regn der falder på et dækken - det virker ægte og gennemarbejdet. Han er ikke specielt smart og elegant - snarere lidt klodset nogle steder - og proportioner og anatomi er tit forkert ...

For det andet bevæger Auclaire sig især her udover de gængse tegneserie stereotyper... Albummet indledes med en sang, »ballade til Mailis« og herefter følger en meget stemningsfuld indledning... Simon Du Fleuve (hovedpersonen i serien) kommer en aften til et lille hus, hvor Mailis og hendes datter, Illyane, bor. Han beder om husly og bliver boende i huset et par dage...allerede fra starten er luften mættet af stemninger personerne imellem...og i løbet af historien udvikler deres forhold sig, dog på ingen måde, så tingene virker påklistrede og personerne oversensible, selv om der udspilles et veritabelt trekantsdrama og vi får hele møllen: Had, kærlighed, jalousi, angst, generthed osv...

Auclair beskriver de forskellige følelser meget fint og nuanceret med seriens virkemidler...der er flere billeder man dvæler ved...meget bliver sagt uden tekst... og det hele opfattes i det rigtige tempo...

Men så er det som om han pludselig har følt: Gud nej, det her går aldrig an, nu har jeg brugt et halvt album på snak og ansigtsbilleder, hvad vil læseren ikke sige?.. Og så bevæger historien sig ind på de vante domæner...

Datteren, der er jaloux på sin mor, som Simon har kastet sin kærlighed på og vraget hende, sender ham afsted til et gammelt atomkraftværk, hvor der lever et folkefærd af mutanter. Moderen får det at vide, og drager efter for at redde Simon, datteren graver Simons pistol frem (et våben fra den gamle tidsalder) og drager efter osv. osv....Resten af historien er så fyldt med action og spænding - en temmelig banal forsættelse, som virker helt malplaceret i sammenhængen og bare ikke er spor spændende - heller ikke billedmæssigt.

Det er set så mange gange før og selv den »smukke« afslutning når ikke at råde bod på det, men runder indtrykket lidt af...

Historien bærer tydeligt præg af, at Simon Du Fleuve er en fortsat albumserie. Han skal drage fra sted til sted og opleve nye og forskellige ting i de forskellige albums...han skal videre alene...derfor skal situationen i huset afvikles i en fart, man skal have klaring på forholdende...og så skal sådan en historie jo have et klimaks...det er bare synd det skulle blive sådan et letkøbt et - Auclair er bedre end det.

Peter Madsen.

Kort & godt

Don Martin: Mad's Don Martin serverer. Interpresse, 1978. 127 sider. (Mad Pocketbog, 1).

Don Martin er en af de mest vulgære og nihilistiske tegnere, som tegneseriemediet ha fostret. heldigvis er han også en af de morsomste ... sommetider!

Her demonstreres med al ønskelig tydelighed hans stærke og svage sider. Sidstnævnte kommer især frem id en 24 sider (altfor) lange »Klokkeren fra Notre Dame«, hvor Hugos klassiker gøres til et vanvittigt, lallende vildt overdrevent mimik- og voldsorgie. Det kunne være blevet urkomisk, men er nærmest anstrengt og trættende. Pointerne er for få (og små!).

Don Martins styrke ligger i situationskomikken, i helsiden, hvor han bygger en humoristisk pointe op gennem 4-10 enkeltbilleder. Det rummer denne pocketbog en lille snes særdeles morsomme eksempler på. De underbygger forøvrigt min mistanke om, at Don Martin er totalt blottet for engagement i noget som helst. Han er en total-humorist, der kun har det mål at få læserne til at boble og skrige af latter, når han vender alting på hovedet og fører karikaturen og det umulige ud i sin yderste konsekvens.

Forhåbentlig fortsætter Interpresse serien (bl.a. med Aragones), så undertegnede kan imødese endnu nogle kvarter med latterkrampe.

Anders Hjorth Jørgensen

KORT OG GODT...

YAKARI 1 & 2: Yakari & Yakari og den hvide hingst, af Derib & Job. CARLSEN IF 1978. 46 sd. hver pris: 15,50 kr. Dansk tekst: Jens Peder Agger.

De er vist glade for ham DERIB på Carlsen skulle man tro, ihvertfald byder både forår og efterår på et par album af den herre. Først kom Buddy Longway, så GO West (der af tekniske årsager desværre aldrig nåede at blive anmeldt her i KS, det var ellers et FABELAGTIGT album) og nu Yakari. Sidstnævnte hører til Deribs lidt tidligere produktion, hvilket også mærkes. Det er et godt håndværk, men ikke på højde med de senere Buddy Longway-albums. Historierne er relativt firkantede, her er virkelig tale om en desideret børneserie, og ikke så frygteligt veloplagte, efter min mening. Men det er en smagssag.

En virkelig god og pædagogisk børneserie, som sikkert nok skal vække begejstring hos de mindste. Og Deribs vel efterhånden store fanskare.

TSJ

FLIP OG FLOP 8: I Tirania, af Ibanez. INTERPRESSE 1978. 46 sd. pris: 16,50 kr. Dansk tekst: John & Carmen Jørgensen.

Endnu engang 46 siders falden på halen, banden og svovlen, eksplosioner og skyderier, forvandlinger og gak-gak. Dennegang henlagt til et skummelt land Tirania, hvor alle taler »krigsblads-tysk« og er fasister/nasister fra enden til anden. Og så en masse små søde skadedyr der bliver kæmper på grund af et sulfat. Ak ja. En virkelig ekstrem tegneserie i alle henseender.

TSJ

Bøger

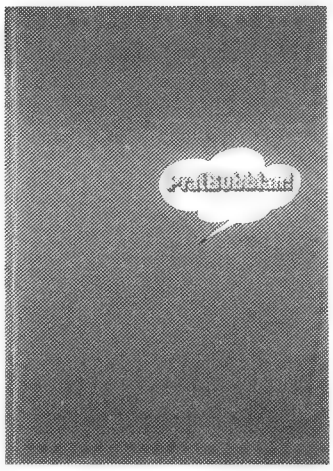

STURE HEGERFORS: PRATBUBBLAN, Bokförlaget TREVI. 1978. 144 sd.

Sture har atter skrevet en bog om tegneserier, og så endda en glad bog om serier som der står i forordet. Tjah, det er bare en af mange benævnelser man kunne hæfte på denne bog.

Jeg må indrømme at jeg har haft meget svært ved li' som at »komme« ind på denne bog fra en tilfredsstillende vinkel, og vil med det samme tilkendegive at det ikke rigtigt er lykkedes mig endnu. Derfor det måske lidt uorganiserede præg af denne anmeldelse.

Men lad mig da nu gøre et forsøg:

Bogen har nogle store plusser, det allerstørste (og måske det vægtigste) er at det er en vældigt stimulerende bog. Sture skriver om tegneserier fordi han ved en hulens masse om serier, og han kan lide at skrive om det. Han gør en masse små fine iagttagelser, og han kender begrænsningens kunst. Derfor er bogens store force også pædagogikken. Hvis jeg ikke havde vidst en masse om serier før jeg læste denne bog, ville jeg nok have masse af lyst nu efter at have læst den. Dermed har bogen også fået sin berettigelse.Bogen er en rentabel introduktion til så enormt et medie som tegneseriens, og kan derfor anbefales til folk der li'som føler at de mangler grundbegreberne. Den er vældig godt sat op, meget smuk lay-out, overskuelig at rode rundt i. Men, men, men... Hva' så? Lad mig prøve at opremse en række af mine forbehold: - Nu er Sture ikke den første her i vor gode verden der har skrevet en bog om tegneseriens historie, det har mange andre også gjort, langt mere fyldigt og også mere underholdende end Sture gør det her. Den stimulerer ja --- men også på en lidt farlig måde. Sture skriver selv at det er en vældig subjektiv bog han har skrevet. Han opremser kort tegneseriens historie og kaster sig derefter ud i en omtale af ca. 50 forskellige serier, som hører til Stures egne favoritter. Og Sture er i-grunden ikke helt så alsidig som jeg havde forventet. Han koncentrerer sig hovedsagligt om amerikanske avistegneserier (Blondie, Dick Tracy, Gyldenspjæt, Basserne) og gør en forfærdelig masse ud af serier fra perioden 1900-1930. Der er et kæmpeafsnit om Svenske tegneserier og det er altså ikke alt af det der er lige spændende/interessant. Er det montro et udslag af nationalchuavnisme der har gjort dette afsnit så fyldigt? Eller en forlæggerklausul? Godt nok roser han så i indledningen os danskere for at være så meget bedre end vor svenske brødre/søstre men hvor er det store fyldige afsnit om Danmark henne?

En bog der er subjektiv plejer altid at mangle et eller andet, og denne mangler en del. Sture udelukker helt 70'ernes amerikanske serier/kunstnere. Det bliver på Stan Lee planet. Kan det virkeligt passe at Sture ikke kan li' Berni Wrightson, Al Williamson, Neal Adams, Rich. Corben, Alex Nino, Barry Smith ect. ect.

Den mere moderne fransk/belgiske scene (Mezier, Fred, Derib osv.) nævnes ikke, det bliver ved Lucky Luke og Asterix.

Skulle der smutte lidt anderledes med, fik jeg ihvertfald indtrykket af at Sture mere betragtede det som kuriøsiteter.

For folk med lidt indsigt i serier, er der heller ikke meget nyt at hente. Sture holder sig mest til det populære. Spændende bliver det dog når Sture skriver ud frfa fra egne erfaringer, om folk han har truffet, og ved godt besked om. Og trods alt er det hele temmeligt velskrevet.

Det var lidt plusser og lidt minusser, temmeligt uoverskueligt, men i var advaret. Skal jeg lokkes ud i en konklusion vil jeg hermed anbefale bogen til lillebror/-fætter i julegave, men husk den løftede pegefinger.

Så er det sagt.

TSJ

WALT DISNEY SET FRA CHILE!

Ariel Dorfman og Armand Mattelart: Anders And i den tredje verden. Imperialistisk ideologi i Disneys tegneserier. Informations forlag, 1978. 110 sider, ill.

Årets mest omtalte bog om tegneserier er uden sammenligning Dorfmans og Mattelarts »Anders And i den tredje verden«, udgivet i Chile 1971 (under Allende), brændt på bålet af det nye fascistiske styre i 1973, udgivet efter megen modgang i USA 1975, derefter i Sverige 1977 og i Danmark 1978.

Som et dokument fra tøbrudsperiodens Chile, hvor man bl.a. søgte at gøre op med indflydelsen fra og afhængigheden af USA, er bogen interessant. Som en bog om tegneserier, specielt om Disneys tegneserieverden, lider den af alvorlige mangler. Den alvorligste er nok den, at forfatterne ikke analyserer tegneserien »Anders And«, men teksten i tegneserien »Anders And«. De mangler totalt fornemmelse for sammenhængen mellem tekst og billede - og altså for tegneserien som udtryksform.

Målet med bogen er at afsløre, hvordan Disney's tegneserier er et led i den herskende klasses - borgerskabets - ideologiske og økonomiske undertrykkelse af arbejderklassen.

Disse tegneserier udrydder den barnlige sexualitet gennem den totale mangel på forældre, dvs. gennem onkel-fætter-nevøsystemet.

Serierne betegner en stilstand - ingen udvikling! Nevøen er en projektion af onkelen, som igen er en projektion af sin onkel som igen ...! På lignende vis er de historiske perioder projektioner af hinanden.

Usædvanlige fænomener, kræfttegn på samfundets krop (dvs. enhver reformbevægelse, antydning af revolution), gøres banale på en sådan måde, at de fremtræder som isolerede tilfældige hændelser ude af deres sociale sammenhæng.

Disney propper os med »almenviden« om fremmede miljøer, men reducerede, amputerede og lemlæstede billeder af disse miljøer - ved bla. at udvælge hvert enkelt folks mest overfladiske og løsrene træk.

I Disneys verden behøver ingen at arbejde for at fremstille produkter. Produkterne kommer tilsyneladende fra ingen-steder - de er der bare! Det eneste arbejde udføres i diverse servicefag. Arbejdere eksisterer ikke.

»At både den direkte biologiske produktion og den direkte økonomiske produktion glimrer ved deres fravær, er ikke noget tilfælde. De indgår begge med ekstra styrke i den herskende ideologiske struktur, som også forsøger at eliminere arbejderklassen, nemlig den, som i virkeligheden fremstiller produkterne. Og dermed forsøger den at eliminere klassekampen,« siger forfatterne.

Den har Disney ligeledes elimineret ved at sætte historien i stå - historiske miljøer præges af nutidige moralbegreber, nutidig samfundsorden. Borgerskabets moralbegreber og samfundsorden!

Tegneserierne er udtryk for storborgerens længsel efter at kunne opfatte arbejderbevægelsen som en broget bande sindssyge. Arbejderklassen mangler som følge af udbytningen forvandles af borgerskabet til moralske skavanker, mål for hån og censur. Arbejderklassen er identisk med Bjørnebanden og lignende trusler mod onkel Joakims guld og samfundets værdier. Den er identisk med forbryderiske elementer, som på grund af manglende evner til at fortjene den gode formue, aldrig kan ændre status.

Disney lader sine borgerliggjorte ænder og mus leve i et fritidsrum. Når man endelig arbejder, er det kun midlertidigt, og kun for at få råd til ekstra forbrugsgoder, hvis produktion fortaber sig i det uvisse. Penge er ellers ikke en mangelvare for borgerskabet. Nogle har mulighed for at fremvise rigdom i fuld offentlighed i form af fyldte pengetanke, antikviteter o.l., men ingen hæderlige borgere lider nød. »Alt menneskeligt samkvem er en form for handel; hvert enkelt menneske er som en pengepung, en vare i et udstillingsvindue eller en mønt, der ustandselig skifter ejermand.« Pengene besidder ubegrænset kraft til, at man kan opnå hvad som helst: Lige fra andres hengivenhed til sikkerhed, indflydelse, autoritet, prestige, rejser, ferie, fritid og - for at mildne livets kedsommelighed - underholdning. Man har friheden til at være uden arbejde.

Hvor befinder den tredie verden sig så i Disneys verdensbillede? Han fremstiller dens indbyggere som ædle vilde, ubesmittede af fremskridtet og derfor et væsentligt element i fritidsrummet. Da de ikke har brug for rigdomme (de gør jo ingen fremskridt), og da de har mistet enhver forbindelse med deres fortid, kan den herskende klasse, civilisationens højtudviklede borgerskab, skovle guld og fortidige rigers skatte op af den tredie verdens ubesmittede jord (guld er heller ikke noget, der kræver arbejderes mellemkomst - det er der også bare!). Da kun den herskende klasse kender guldets værdi, værdsætter det efter fortjeneste, er det faktisk dens retmæssige ejendom. Den ædle vilde har i al fremtid mistet retten til guldet!

Den tredie verden rummer således ubegrænsede muligheder for skattejagter og eventyr ... for underholdning.

Illustrationen viser sidste side fra episoden »Splinterny levevej«/»Voksmuseet« fra »Anders And & Co.« nr. 36/1977. Den stammer fra »Walt Disney's Comics and Stories« nr. 231/1959, og er før forekommet på dansk i AA & Co. nr. 29/1960.

Den viser ifølge Dorfman og Mattelart, at Disney for det første ikke accepterer historien som andet end stilstand. For det andet, at han sætter lighedstegn mellem succes og rigdom.

»Anders er nattevagt på et voksmuseum. En nat er der kostumebal i huset overfor museet. I ballet deltager de samme historiske figurer, som dem, der befinder sig i stivnede opstillinger på museet. Det må naturligvis gå sådan, at Anders falder i søvn, og da han vågner op forveksler han de levende skikkelser i bevægelse med voksfigurerne. Han slutter heraf, at der må være foregået en »revolution«, mens han sov. Der kan tydeligvis ikke tænkes nogen anden forklaring på, at historien pludselig har sat sig i bevægelse. Anders forsøger; altså at få herredømme over de levende figurer, så han kan bringe »revolutionen« til ophør. Alt det sker fordi kostumeballets gæster har brugt voksmuseets figurer som model - og dermed gjort fortiden til en oase for underholdning og turisme. Optrinnet gør Anders til en berømthed, og han lønnes for sin indsats som fortidens vogter. Han synes at foretrække hvervet som fortidens vogter ud fra nutidens jernhårde interesser.«

Forfatterne er ude på at slagte Disney for enhver pris. Derfor går de heller ikke af vejen for grove overfortolkninger af ovenstående slags!

STORT KARNEVAL
Dronning Elisabeth - Jeanne d'Arc - kong Artur! Hele vokskabinettet render jo rundt inde på gaden!
ANDEBY VOKS-KABINET
SKRIG!
HJÆLP!
Vi bliver overfaldet!
Ti så stille og kom!
HJÆLP! POLITI! AM-BULANCE! HJÆLP! MOAR!!!
HJÆLP!
Det her er lige noget for onkel! Han tjener en masse penge - og han behøver slet ikke bestille noget!
Nej! Han tjener penge på sin berømmelse!
ANDEBY VOKS-KABINET
Han har givet tilladelse til, at der bliver udstillet en figur af ham her i ANDEBY VOKS-KABINET - og det får han mange penge for!
Onkel Anders er berømt, fordi han var skyld i de værste tumulter, der nogen sinde har fundet sted i Andeby!

ning.

Det sættes skarp skel mellem land og by, primitivt samfund og civilisation hos Disney. Dette skel nedbrydes aldrig, fordi Disneys herskende klasse, de hæderlige borgere, har brug for en tumleplads i fritiden. Den dag muligheden for flugten tilbage til naturen - ud i fritidsrummet - ikke er til stede, styrter Disneys univers sammen.

Der er nu nok en del men'er i denne fremstilling af Disneys imperialist-ideologier. Man kan ikke hævde, at Disneys serier rummer anden form for sex end den uforpligtende, som præger forholdet mellem Anders And og Andersine og Andersine og Højben. Men det er forkert at hævde, at onkel-nevø-universet er opstået, fordi Disney har villet holde sex ude af sine serier. Man må nødvendigvis se lidt (tegneserie-) historisk på sagen.

De første nevøer (eller nogle af de første) i Disney-universet var Rip, Rap og Rup og Mik og Mak. Hvis de skulle have været sønner af henholdsvis Anders And og Mickey Mouse, ville det have krævet, at anden og musen havde giftet sig med hver sin dame (en løs forbindelse var i 30'ernes USA en utænkelighed indenfor al fiktion). Det ville have medført en total ombrydning af myterne omkring de to figurer (ægteskab forpligter!) - deres forhold til kvindekønnet - deres helteroller! Indførelsen af nevøer i universet begrænser ikke myterne - det udvider dem.

Onkel-nevø-forholdet er altså ikke opstået som et ønske fra Disneys side om helt at forhindre, at hans serier rummer muligheder for, at børns tanker ledes hen på sex.

I samme forbindelse stiller forfatterne spørgsmålet: »Hvorfor er selve moderskabet blevet forvist fra Disneys paradis?«

Svaret er: »I en vis forstand er Mickeys falske stabilitet et symbol for en falsk moder, en moder-erstatning. Eksistensen af en virkelig moder ville overflødiggøre behovet for den falske moderskikkelse - Mickeys.«

Godt nok er Mickey Mouse de svages forsvarer og retfærdighedens repræsentant. Han udfører sine gerninger uden at kræve noget til gengæld. Han er Disneys første figur i det nuværende univers - universets stamfader. Men jeg har svært ved at opfatte Dorfmans og Mattlarts teori om Mickey som Disneys moderskikkelse som andet end et tomt postulat. Både i dette tilfælde og et par andre synes jeg, at de to forfattere kommer lidt for nemt frem til konklusionerne. Selvom Disneys verden tilsyneladende glimrer ved fraværet af en arbejderklasse, og selvom Bjørnebanden o.l. forbrydere udgør et proletariat i serierne, mener jeg ikke, at der er belæg for at sætte lighedstegn mellem arbejderklasse og forbryderproletariat.

Det største »men« må nok sættes ved opfattelsen af Disney-serierne som en homogen masse, hvilket Søren Vinterberg også er inde på i et efterord til bogen. Det rimeligste må være at inddele dem i perioder og analysere udfra disse. Der er nemlig stor forskel på den ideologi, som kommer til udtryk i f.eks. Taliaferros, Barks' og Gottfredsons produkter, og så den, som man kan læse ud af 70'ernes produkter. Der er også ideologiske forskelle at spore de forskellige produktionsområder imellem (Nordeuropa, Holland, Italien, USA, Sydamerika), selvom de meget flydende grænser kan gøre det svært at opfatte dem.

Disneys serier er, som det vist efterhånden er bekendt, ikke disneys. I dag, hvor de produceres på licens over en stor del af verden, slet ikke! De rummer ikke en fælles ideologi, med mindre man altså som Dorfman og Mattelart hævder, at borgerskabet i f.eks. Danmark og Sydamerika har fælles ideal-er. Overskriften er »Det kapitalistiske samfund«, men hvor nødigt den yderste venstrefløj end vil indrømme det, så rummer denne overskrift vidt forskellige undergrupper.

Bogens største svaghed er, at den ikke muliggør en sammenligning mellem, hvad de chilenske og de danske Disney-hæfter rummer. Grunden hertil er den katastrofale mangel på illustrationer. Bogen rummer en hel del billedstof, som desværre i for ringe grad illustrerer teksten. De mange henvisninger til hæfter, som forfatterne har læst, er uden betydning. Hvad siger f.eks. D 364, når man ikke altid resumerer historien, og når læseren er totalt afskåret fra at få fat i det chilenske »Disneylandia«-hæfte, som denne kode henviser til? En gennemillustreret analyse med velvalgte udsnit af de episoder, som teksten refererer til, ville have været på sin plads. En sådan ville også have muliggjort den sammenlignende tekst- og billedanalyse, som er så nødvendig at foretage, før man kan få et ordentligt overblik over den vidt forgrenede Walt Disney Productions, og hvilke ideologier den udtrykker indenfor det enkelte produktionsområde.

»Anders And i den tredje verden« er altså på ingen måde det endelige opgør med Disneys serier, som visse anmeldere har hævdet. Dertil har Dorfman og Mattelart for lidt overblik over det stof, som de analyserer, og for lidt forståelse for tegneserien som udtryksform. Men deres bog indeholder væsentlige indfaldsvinkler til Disney-universet, som det nok er værd at kigge nærmere på, og som fremtidige analytikere kan drage nytte af som supplement til Jon Gisles »Donaldismen« og »Carl Barks & Co.«.

Anders Hjorth Jørgensen

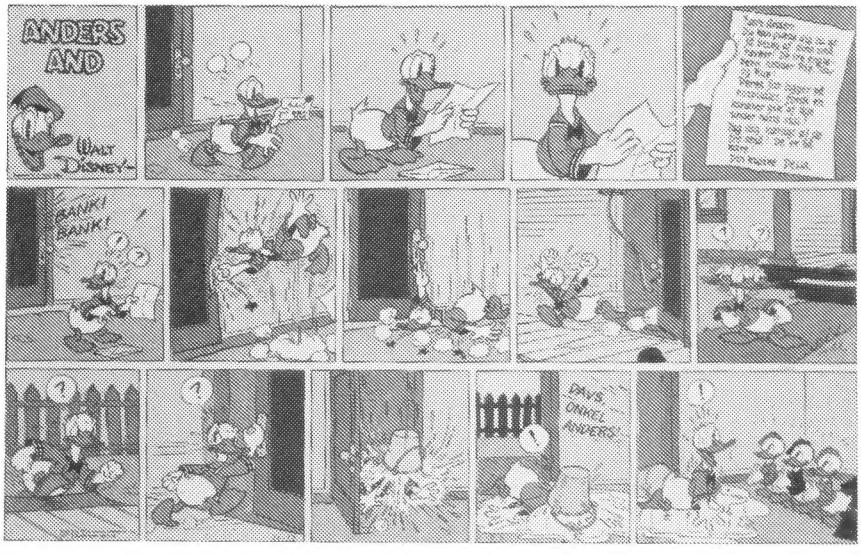

Den første gang Anders And møder Rip, Rup & Rap. (Fra den store Anders And bog »365 dage med Anders And« - Se side 20.

Stort & småt

BILD & BUBBLA nr. 3, 1978, det Svenske Serie Främjandets organ, beskæftiger sig i det i oktober måned udsendte nummer med temaet »Vold I Tegneserier«. Debatten er mere eller mindre kommet igang efter pressens og bibloteklektørens modtagelse af Carlsen's Sibyline, der også kommer herhjemme. Desuden har man fra samme sted rettet kritik mod den svenske serie »uupdrag i Zimbabwe« der er skrevet af Janne Lundstrøm. I Bild & Bubbla har man aftrykt en samtale mellem 5 skribenter/anmeldere som har taget udgangspunkt i de to nys nævnte serier og den omtale man har givet dem. Blandt debatørende er bl.a. Magnus Knuttson og Horst Schröder.

Udover dette har Magnus også skrevet artiklen »Serievold Kan Være Berigtiget« og Janne Lundstrøm skriver om det »At Arbejde Med Vold. Et meget spændende tema Bild & Bubbla her har fundet frem, det fortsættes iøvrigt i næste nummer.

Derudover indeholder bladet også en artikel om Mickey Mouse-hæftet der udkom i Sverige i slutningen af trediverne. Det er en meget spændende lille sag, for det meste af det bladet trykte var nemlig både skrevet og tegnet i Sverige.

SERIRGUIDE, som også fik nr. 3 ud i oktober måned, har altid været lidt af en blandet landhandel, og altid en helt forrygende blanding at gå i lag med. Dette nummer ingen undtagelse. Her er stort og småt om hvad der foregår i seriernes verden, skønsomst sammenmixet af redaktør Rolf Lindby. Mest spændende er dog den årlige rapport om seriehæfternes oplag m.m., som Rolf offentliggør og kommenterer i dette nummer. Det er spændende og til tider også tankevækkende læsning. Trods alt udgives til en vis grad, de samme hæfter herhjemme som i Sverige, og det er interessant at kunne registrere de markante udsving og forskelle der vitterlig findes. Måske en ide at få publiceret en lignende dansk undersøgelse i Kulørte Sider.

✸

Tegneseriefestival 1978 blev afholdt d. 6-8 oktober i Domus Technica, Kbh. Festivalen, der blev arrangeret af Runepress, dvs. Carsten Søndergård, broderede videre på den form som de trre første festivaler (74, 75 & 76) havde lagt bunden til. En stor adskillelse fra de forrige var der dog -- nemlig de kendte internationale gæster. Det er rigtigt at Dan Jippes var på plakaten i 76, men hvor berygtet var han dengang.

Rygterne fejlede intet omkring navne som Franquin & Mezeieres, og specielt sidstnævntes show lørdag d. 7 blev da også Festivalens højdepunkt og vistnok også det tidspunkt hvor flest betalende gæster var i hus. Det med økonomien skal nok ha' vakt hr. Søndergård lidt søvnløse nætter, ikke fordi Festivalen ikke var godt besøgt (jeg tror det faldt nogenlunde heldigt ud), mere fordi det måske var lidt for stort brød at slå op, trods alt. løvrigt bør også her udtrykkes en afstandstagen for lokaler til et sådant arrangement. Disse lokaler, som rigtigt nok lå godt placerede i bybilledet, centralt osv. havde nemlig en stor skavank: Den var ikke bygget til et Festivalarrangement.

Nåh, men ellers var alt ved det gamle -- alle havde det godt, rart og hyggeligt, pressen var rigtigt oppe på mærkerne med masser af omtaler -- der var nogle ting der kiksede, som f.eks. tegneserieudstillingen, men noget skal jo sædvanligvis svipse, det er simpelthen naturlov.

Af højdepunkter kan som sagt nævnes Mezieres show (læs om Mezieres andetsteds i dette nummer af KS) og filmforevisningen af Disneys nye The Rescuers, som kommer op herhjemme 2. juledag. Interesserede henvises i øvrigt til Jacob Stegelmans omtale af filmen i forrige nummer af KS (KS 26/27). Og sådan var der så meget skæg...

✸

Det Danske Tegneserieforbund har i dagene 6-19 november afholdt deres tredie serieudstilling, og traditonen tro er dette sket i de gode gamle lokaler omkring Huset i Magstræde, København. Det er så småt blevet en lille tradition med Forbundets november-udstillinger af Danske tegneserier. Ind i traditonen hører også et den hver år får en ekstra skalle og bliver en smule bedre, hvilket også gør sig gældende i år. Der er stadig mangler, store mangler endda efter min mening, men de ting har jeg tidligere prøvet at blotlægge i ord (se f.eks. KS 21/22). Det vil være meningsløst at skulle gentage alt dette her og nu.

Dog undrer jeg mig en smule over de så virkeligt generelle bommerter som forbundets udstillingsgruppe gør sig her i opsætningen af materialet. Men det var måske for at jeg skulle gå at undre mig at man har sat det sådan op. Lad mig dog iøvrigt lige påpege den glædelige overraskelse at jeg slt slet ikke fandt nogle illegalt ophængt slangestrips af Dahl/Jensen nogensteder.

Lad mig lige understrege det jeg sagde om udstillingens højere kvalitet end sidste års ved at give et par navne med på vejen: Peter Kiellandt Brandt/Rune Kidde har et hæfte med titlen VARMT OMSLAG på vej, og det tegner virkeligt godt. P.A. Kring, kendt fra Kit M'ccoy i SEJD er gået i Punk-afdelingen og med en forrygende opsætning af sit materiale, blev hans bidrag udstillingens scoop.

Peter Madsen havde en række skitser og udkast fra hans VALHALLA-album siddende, og Peter er altid et par minutter værd. Mark Borello er et nyt navn i kredsen, han studerer på brugskunsten og laver bl.a. tegneserier sammen med Jesper B. Jensen. Ham skal vi nok alle komme til at se mere af fremover, det garanterer jeg for.

TSJ.

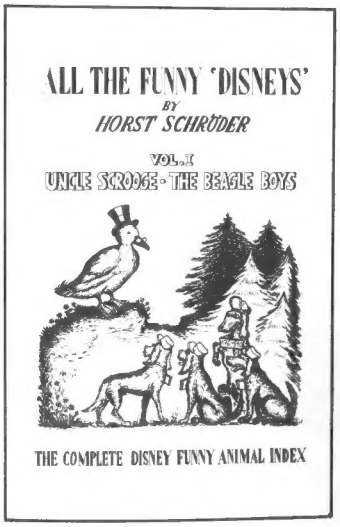

Alle abonnenter til »All The Funny Disney's« (Disney indexet, som Horst Schröder producerer, undrer sig sikkert gul & grøn for tiden. Horst lovede nemlig indexet ude i maj, men som nogen bekendt skriver vi nu december. Det går indexet som med alle fanprojekter, meddeler Horst. Langsomt, meget mere langsomt end beregnet. Men det kommer til alle som har tegnet abonnement, vær ikke urolig. Som en trøst aftrykker KS her forsiden til vol. 1, lavet af den tyske undergrundstegner Volker Reiche.

✸

RICHARD CORBENs FANTASTISKE

DEN

Vi måtte vente længe, men omsider er den her...Richard Corbens fantastiske science fiction-eventyr DEN!

Det kostede Corben fem års intenst arbejde at fuldføre DEN, men resultatet har været værd at vente på.

Betagende illustrationer, som man sjældent har set magen til. Hvert billede er et kunstværk, hvor der er kælet for selv de mindste detaljer.

Oplaget er lille og prisen er høj. Idag. 73.85. Men om et år kan du sandsynligvis kun få DEN antikvarisk, og hvad er prisen så?

DEN sælges kun gennem boghandlere. Ring på 02 - 96 06 66 og få opgivet adressen på den nærmeste boghandler, som har DEN.

DEN udgives i Danmark af Winthers Forlag ApS.